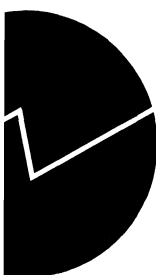


*Hanne Marit Teigum*

**Holdninger til og kunnskap om  
norsk u-hjelp 1996**



*Hanne Marit Teigum*

**Holdninger til og kunnskap om  
norsk u-hjelp 1996**

<b>Standardtegn i tabeller</b>	<b>Symbols in tables</b>	<b>Symbol</b>
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

© Statistisk sentralbyrå, juni 1997

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,  
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4425-0

ISSN 0806-2056

### **Emnegruppe**

00.01 Valg

### **Emneord**

Bistand

Holdningsundersøkelser

Nødhjelp

U-hjelp

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Statistisk sentralbyrå

# Sammendrag

*Hanne Marit Teigum*

## Holdninger til og kunnskap om norsk u-hjelp 1996

**Rapporter 97/14 • Statistisk sentralbyrå 1997**

I denne rapporten legger Statistisk sentralbyrå fram hovedresultatene fra en landsomfattende undersøkelse om folks holdninger til og kunnskap om norsk utviklingshjelp. Datainnsamlingen ble gjennomført i november/desember 1996. Undersøkelsen er utført på oppdrag fra Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD) og er utviklet i samråd med direktoratet.

Undersøkelsen viser at det fortsatt er sterk oppslutning om å gi u-hjelp i den norske befolkning. Denne oppslutningen har vært stabil de siste 20 årene med rundt fire av fem nordmenn som støtter u-hjelpen. Samtidig har det skjedd en økning i andelen som ønsker å redusere bevilgningene til u-hjelp. En tredjedel mener at bevilgningene burde vært mindre enn de er i dag. Mens det tidligere hovedsakelig var motstandere av u-hjelp som mente at bevilgningene burde reduseres, finner vi nå denne holdningen i noen utstrekning også blant tilhengerne av u-hjelp.

Det er noe sterkere støtte for å redusere den langsiktige bistanden enn nødhjelpen. Flertallet mener likevel at beløpet som går til både nødhjelp og langsiktig bistand er passe stort. Det er også støtte for dagens politikk med å gi omtrent halvparten av u-hjelpen direkte til mottakerlandene og halvparten gjennom internasjonale organisasjoner. I løpet av de siste ti årene har det vært en vekst i gruppen som mener at andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner bør økes. Nordmenn er delt i spørsmålet om hvilken form for bistand som er viktigst, men den største gruppa (en tredjedel) mener at den langsiktige bistanden som går direkte til mottakerlandene er viktigst.

Det er solid støtte for å stille betingelser til mottakerlandene ved tildeling av u-hjelp. Den viktigste betingelsen for u-hjelp er respekt for menneskerettigheter. Nordmenn mener videre at krig og konflikter i u-landene er den viktigste årsaken til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i u-landene. Seks av ti nordmenn er positive til u-hjelp i form av næringslivssamarbeid, og mener at et samarbeid mellom norsk næringsliv og mottakerne av u-hjelp er et godt virkemiddel for å fremme utvikling i fattige land.

**Emneord:** Bistand, holdningsundersøkelser, nødhjelp, u-hjelp.

**Prosjektstøtte:** Direktoratet for utviklingshjelp.



# Innhold

<b>Figurregister</b> .....	<b>6</b>
<b>Tabellregister</b> .....	<b>7</b>
<b>Innledning</b> .....	<b>9</b>
<b>1. Holdning til u-hjelp og u-hjelpens størrelse</b> .....	<b>13</b>
<b>2. Har Norge råd til å gi u-hjelp og er u-hjelp et offentlig ansvar?</b> .....	<b>17</b>
<b>3. Holdning til u-hjelp til Øst-Europa</b> .....	<b>21</b>
<b>4. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden</b> .....	<b>23</b>
<b>5. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?</b> .....	<b>27</b>
<b>6. Holdning til ulike former for u-hjelp</b> .....	<b>29</b>
<b>7. Er det riktig å stille betingelser for u-hjelpen?</b> .....	<b>31</b>
<b>8. Næringslivssamarbeid som bistand</b> .....	<b>33</b>
<b>9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i u-landene?</b> .....	<b>35</b>
<b>10. Hvilke organisasjoner bidrar mest til vekst i u-land?</b> .....	<b>37</b>
<b>11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland</b> .....	<b>39</b>
<b>12. Kunnskap om NORAD</b> .....	<b>41</b>
<b>13. Kunnskap om og holdning til mottakeransvaret</b> .....	<b>43</b>
<b>14. U-land i massemedier</b> .....	<b>45</b>
<b>Vedlegg</b>	
1. Dokumentasjon av datainnsamlingen .....	47
2. Spørreskjema .....	51
<b>Tidligere utgitt på emneområdet</b> .....	<b>59</b>
<b>De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter</b> .....	<b>60</b>

# Figurregister

<b>1. Holdning til u-hjelp og u-hjelpens størrelse</b>	
1.1. Andel for og mot u-hjelp. 1972-1996. Prosent .....	14
1.2. Andel som mener u-hjelpen burde vært større, mindre, sløyfet helt eller er passe. 1972-1996. Prosent .....	15
<b>2. Har Norge råd til å gi u-hjelp og er u-hjelp et offentlig ansvar?</b>	
2.1. Andel som mener Norge har råd til økonomisk hjelp til u-land og andel som mener penene bør brukes i Norge. 1996. Prosent .....	18
2.2. Holdning til om u-hjelp er et offentlig eller privat ansvar, etter parti. 1996. Prosent .....	18
<b>3. Holdning til u-hjelp til Øst-Europa</b>	
3.1. Holdning til hvorvidt støtten til Øst-Europa bør tas fra u-hjelpsmidlene, etter parti. 1996. Prosent .....	21
<b>4. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden</b>	
4.1. Syn på nødhjelpen og den langsiktige bistandens størrelse. 1993 og 1996. Prosent .....	24
<b>5. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?</b>	
5.1. Vurdering av nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1996. Prosent .....	27
<b>6. Holdning til ulike former for u-hjelp</b>	
6.1. Holdning til hvordan u-hjelpen bør fordeles. 1983-1996. Prosent .....	29
<b>7. Er det riktig å stille betingelser for u-hjelpen?</b>	
7.1. Andeler som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser for u-hjelp. Prosent .....	31
<b>8. Næringslivssamarbeid som bistand</b>	
8.1. Syn på næringslivssamarbeid som bistand, etter parti. Prosent .....	33
<b>9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i u-landene?</b>	
9.1. Andeler som nevner ulike forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å få til vekst i u-land. 1993-1996. Prosent .....	35
<b>11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland</b>	
11.1. Andel som nevner ulike land som hovedsamarbeidsland. 1996. Prosent .....	39
<b>14. U-land i massemedier</b>	
14.1. Holdning til massemedias bilde av u-land. 1993 og 1996. Prosent .....	45

# Tabellregister

<b>1. Holdning til u-hjelp og u-hjelpens størrelse</b>	
1.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges utviklingshjelp og vurdering av størrelsen på beløpet som går til den offentlige utviklingshjelpen. 1996. Prosent .....	16
<b>2. Har Norge råd til å gi u-hjelp og er u-hjelp et offentlig ansvar?</b>	
2.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til u-hjelp kontra bruk av penger i Norge, og om u-hjelp hovedsakelig er et offentlig eller privat ansvar. 1996. Prosent .....	19
<b>3. Holdning til u-hjelp til Øst-Europa</b>	
3.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges hjelp til Øst-Europa og om bevilgningene til Øst-Europa bør tas av de ordinære u-hjelpsmidlene. 1996. Prosent .....	22
<b>4. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden</b>	
4.1. Ulike befolkningsgruppers syn på Norges bidrag til nødhjelp og langsiktig bistand. 1996. Prosent .....	25
<b>5. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?</b>	
5.1. Ulike befolkningsgruppers vurdering av norske nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1996. Prosent .....	28
<b>6. Holdning til ulike former for u-hjelp</b>	
6.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til ulike former for bistand. 1996. Prosent .....	30
<b>7. Er det riktig å stille betingelser for u-hjelpen?</b>	
7.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser ved tildeling av norsk u-hjelp. 1996. Prosent .....	32
<b>8. Næringslivssamarbeid som bistand</b>	
8.1. Ulike befolkningsgruppers syn på om næringslivssamarbeid er god bistand, andel som mener at norske bedrifter har nytte av samarbeid med u-land og andel som mener at u-landene har nytte av samarbeid med det norske næringslivet. 1996. Prosent .....	34
<b>9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i u-landene?</b>	
9.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som har nevnt gitte forhold som svært viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene. 1996. Prosent .....	36
<b>10. Hvilke organisasjoner bidrar mest til vekst i u-land?</b>	
10.1. Gjennomsnittlig rangering av organisasjoner som bidrar til vekst i u-landene. 1993 og 1996 .....	37
10.2. Ulike befolkningsgruppers gjennomsnittlige rangering av hvilke organisasjoner som bidrar mest til vekst i u-land. 1996 .....	38
<b>11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland</b>	
11.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om Norges hovedsamarbeidsland. 1996. Prosent .....	40
<b>12. Kunnskap om NORAD</b>	
12.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om hvilken form for bistand som er NORADs viktigste arbeidsområde, og om hva NORADs bevilgninger går til. 1996. Prosent .....	42
<b>13. Kunnskap om og holdning til mottakeransvaret</b>	
13.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om mottakeransvar og holdninger til myndighetsfordeling mellom Norge og mottakerlandene. 1996. Prosent .....	44
<b>14. U-land i massemedier</b>	
14.1. Ulike befolkningsgruppers holdninger til massemedias bilde av situasjonen i u-land og interesse i stoff om u-land og u-hjelp. 1996. Prosent .....	46





# Innledning

## Kort om undersøkelsen

Statistisk sentralbyrå har tidligere gjennomført intervjuundersøkelser om nordmenns holdninger til norsk utviklingshjelp i 1972, 1974, 1977, 1980, 1983, 1986, 1990, 1993 og 1995. Oppdragsgiver for undersøkelsene har vært Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD). Undersøkelsene fra perioden 1972 til 1990 var gjennomført i tilknytning til SSBs arbeidskraftundersøkelser (AKU) med tilfeldige utvalg på omkring 2 000 personer i alderen 16 til 74 år. Undersøkelsene fra 1993 til 1996 er gjennomført som deler av SSBs omnibusundersøkelser.

Undersøkelsen i 1996 inneholdt følgende emner:

- Holdning til u-hjelp og u-hjelpens størrelse
- Har Norge råd til å gi u-hjelp, og er u-hjelp et offentlig ansvar?
- Holdning til u-hjelp til Øst-Europa
- Nødhjelpen og den langsiktige bistanden
- Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekt vært vellykket?
- Holdning til ulike former for u-hjelp
- Er det riktig å stille betingelser for u-hjelpen?
- Næringslivssamarbeid som bistand
- Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i u-landene?
- Hvilke organisasjoner bidrar mest til vekst i u-land?
- Kunnskap om hovedsamarbeidsland
- Kunnskap om NORAD
- Kunnskap om og holdning til mottakeransvaret
- U-land i massemedier

I tabeller og figurer som gjelder alle personer i utvalget, svarer en andel på 1 prosent til omtrent 33 000 personer i befolkningen 16 til 79 år.

## Noen begreper og kjennemerker som brukes i rapporten

### Yrkesstatus

Grupperingen bygger på Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status (Standarder for norsk statistikk nr. 5). Yrkesstatus er beregnet for aldersgruppen 16-79 år.

## Utdanning

Utdanningsnivå er beregnet på grunnlag av opplysninger om samlet allmennutdanning og yrkesutdanning, hentet fra utdanningsregisteret. Grupperingen bygger på Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk (Standarder for norsk statistikk nr. 7). Følgende inndeling er brukt:

<i>Grunnskolenivå:</i>	Utdanning med samlet varighet 7-9 år.
<i>Gymnasnivå:</i>	Utdanning med samlet varighet 10-12 år.
<i>Universitet/ høgskolenivå 1:</i>	Utdanning med samlet varighet 13-14 år.
<i>Universitet/ høgskolenivå 2+:</i>	Utdanning av minst 15 års varighet.

## Landsdel

Følgende inndeling er brukt i denne rapporten:

*Akershus og Oslo*

*Østlandet ellers:* Oppland, Hedmark, Buskerud, Telemark, Vestfold og Østfold

*Agder og Rogaland:* Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland

*Vestlandet:* Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal

*Trøndelag:* Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag

*Nord-Norge:* Nordland, Troms og Finnmark

## Bosted

Som tettbygde strøk regnes hussamlinger med minst 200 hjemmehørende personer der husene normalt ikke ligger mer enn 50 meter fra hverandre. Mindre husklynger som naturlig hører sammen med bebyggelsen på et større sted regnes med selv om avstanden fra husklyngen til tettstedet er noe mer enn 50 meter.

## Noen hovedresultater

### Sterk oppslutning om u-hjelpen

84 prosent i den norske befolkningen er positive til norsk u-hjelp. Dette er blant de høyeste tallene for oppslutning om u-hjelpen siden undersøkelsene startet i 1972. Hovedinntrykket er likevel at oppslutningen har vært stabilt høy de siste 20 årene. Oppslutningen om u-hjelpen er som før sterkest blant yngre, blant dem

med høyere utdanning og blant folk bosatt i tettbygde strøk. Motstanden mot u-hjelp er sterkest blant de eldre, blant arbeidere, selvstendige, pensjonister og blant folk med lavere utdanning.

### Men flere vil redusere beløpet

Samtidig har det skjedd en økning i andelen som ønsker å redusere bevilgningene til u-hjelp. Halvparten av befolkningen mener at størrelsen på bevilgningene til u-hjelp er passe stor. 12 prosent mener bevilgningene burde vært større, 30 prosent mener de burde vært mindre og 5 prosent mener de burde vært sløffet helt. I løpet av de siste ti årene har andelen som mener at beløpet som går til u-hjelp burde vært mindre, økt fra 12 til 30 prosent. Mens det tidligere hovedsakelig var motstandere av u-hjelp som mente at bevilgningene burde reduseres, finner vi nå denne holdningen i noen utstrekning også blant tilhengerne av u-hjelp.

### Norge har råd til å gi u-hjelp

61 prosent mener at Norge er et rikt land som har råd til å gi økonomisk hjelp til u-land. 38 prosent støtter synet at de sosiale og økonomiske problemene i Norge er så store at pengene heller bør brukes her.

### Både offentlig og privat ansvar

63 prosent av befolkningen mener at u-hjelpen både er et offentlig og et privat ansvar. 27 prosent mener at det offentlige bør ha hovedansvaret for u-hjelpen, mens 10 prosent mener det hovedsakelig er et privat ansvar.

### U-hjelp til Øst-Europa

82 prosent støtter Norges hjelp til Øst-Europa. De gruppene som er mest positive til u-hjelp er også mest positive til å hjelpe Øst-Europa. To tredjedeler mener at de bevilgningene som går til støttetiltak i Øst-Europa bør tas fra de midlene som går til u-hjelp. En tredjedel mener at det bør bevilges ekstra midler til dette formålet. Det er store variasjoner mellom partigruppene i dette spørsmålet.

### Flest vil redusere langsiktig bistand

Det er noe sterkere støtte for å øke nødhjelpen enn bistanden. 19 prosent mener at Norge bør øke bidraget til nødhjelp, mens 15 prosent ønsker å øke bidraget til langsiktig bistand. 55 prosent mener at beløpet til nødhjelp er passe stort mens 42 prosent mener at bidraget til langsiktig bistand er passe stort. 9 prosent vil redusere nødhjelpen mens 18 prosent vil redusere den langsiktige bistanden. De gruppene som er mest positive til u-hjelp generelt, har høyest andeler som vil øke bidraget både til nødhjelp og langsiktig bistand.

### Noe kritikk av u-hjelpsprosjekt

Mens vurderingen av norske nødhjelpsaksjoner stort sett er positiv, er det en viss kritikk av de langsiktige bistandsprosjektene. 12 prosent av befolkningen mener at de langsiktige bistandsprosjektene stort sett har vært mislykket. 68 prosent mener prosjektene har vært både vellykket og mislykket, mens 15 prosent mener de stort

sett har vært vellykket. Når det gjelder nødhjelpsaksjoner mener 7 prosent at de stort sett har vært mislykket, hver tredje person at de stort sett har vært vellykket, og 58 prosent mener at bildet er delt.

### Flere vil øke u-hjelpen gjennom internasjonale organisasjoner

47 prosent støtter dagens politikk med å gi omtrent halvparten av u-hjelpen direkte til mottakerlandene og halvparten gjennom internasjonale organisasjoner. 31 prosent mener vi bør øke andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner og 15 prosent mener vi bør øke andelen stat-til-stat-samarbeid. I løpet av de siste ti årene har det vært en vekst fra 10 til 31 prosent i gruppen som mener at andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner bør økes.

### Direkte støtte er viktigst

På spørsmålet om hvilken form for u-hjelp som er viktigst svarer 32 prosent den langsiktige bistanden som går direkte til mottakerlandene. 28 prosent mener at nødhjelpen direkte til mottakerlandene er viktigst. Hver femte person mener at den langsiktige bistanden som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner er viktigst og 18 prosent støtter nødhjelpen som fordeles internasjonalt.

### Riktig å stille betingelser

Det er solid støtte for å stille betingelser til mottakerlandene ved tildeling av u-hjelp. Den viktigste betingelsen for u-hjelp er respekt for menneskerettigheter, som nevnes av 75 prosent. Halvparten av befolkningen nevner økonomisk og sosial utvikling for de fattige i landet, som en viktig betingelse for u-hjelp. Bare 6 prosent nevner etablering av norsk næringsliv eller mulighet for norsk eksport som betingelser det er riktig å stille ved tildeling av u-hjelp.

### Positive til næringslivssamarbeid

62 prosent mener at samarbeid mellom norsk næringsliv og mottakerne av u-hjelpen er et godt virkemiddel for å fremme utvikling i fattige land. 33 prosent er derimot av den oppfatning at slikt næringslivssamarbeid først og fremst tjener norske interesser, og ikke er god bistand.

### Indre forhold viktigste årsak til fattigdom

Nordmenn mener at krig og konflikter i u-landene er den viktigste årsaken til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i u-landene. Dernest nevnes korrupsjon og brudd på menneskerettigheter, u-landenes store gjeldsbyrde og deres feilslåtte økonomiske politikk som svært viktige årsaker.

### FN bidrar mest

Nordmenn mener at organisasjoner i FN-systemet bidrar mest til vekst i utviklingslandene. Dernest rangeres NORAD som den organisasjonen som bidrar nest mest til u-landenes vekst. Deretter følger frivillige organisasjoner i Norge, frivillige organisasjoner i u-land og til slutt det private næringsliv.

**Lite kunnskap om hovedsamarbeidsland**

To tredjedeler kan ikke nevne navnet på noen av Norges 11 hovedsamarbeidsland når det gjelder u-hjelp. Denne andelen har økt fra 46 prosent siden 1993. 17 prosent kan nevne ett land, 9 prosent kan nevne to land, 4 prosent kan nevne tre land og 4 prosent kan nevne fire eller flere programland. Tanzania er det programlandet som flest kjenner til.

**Kunnskap om NORAD**

Halvparten av den norske befolkning vet at NORADs viktigste ansvarsområde er den langsiktige bistanden som går fra Norge og direkte til mottakerlandene. På den andre siden er det liten kunnskap om måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt.

**Mottakeransvaret lite kjent men god oppslutning**

Et av myndighetenes prinsipp ved fordeling av u-hjelp kalles mottakeransvar. Bare 3 prosent av befolkningen kjenner til hva mottakeransvaret innebærer og kan gi en riktig definisjon av begrepet.

24 prosent mener at mottakerne av u-hjelpen bør velge hva u-hjelpsmidlene konkret skal gå til. 35 prosent mener at mottakerne bør ha hovedansvaret for den praktiske gjennomføringen av prosjektene.

Støtten til mottakeransvaret er sterkest blant personer med høyere utdanning, blant høyere funksjonærer, i høyere inntektsgrupper, i tettbygde strøk, i Venstre og SV og blant personer som kjenner noen fra u-land.

**Flere mener at massemedia gir for negativt bilde**

44 prosent mener at massemedia gir et for negativt bilde av situasjonen i u-landene, 8 prosent mener at media tegner et for positivt bilde av u-landene og 42 prosent mener at det bildet massemedia gir stort sett er riktig. Siden 1993 har det skjedd en økning fra 30 til 44 prosent i andelen som mener at bildet er for negativt og en nedgang fra 49 til 42 prosent i andelen som mener bildet er riktig.



# 1. Holdning til u-hjelp og u-hjelpens størrelse

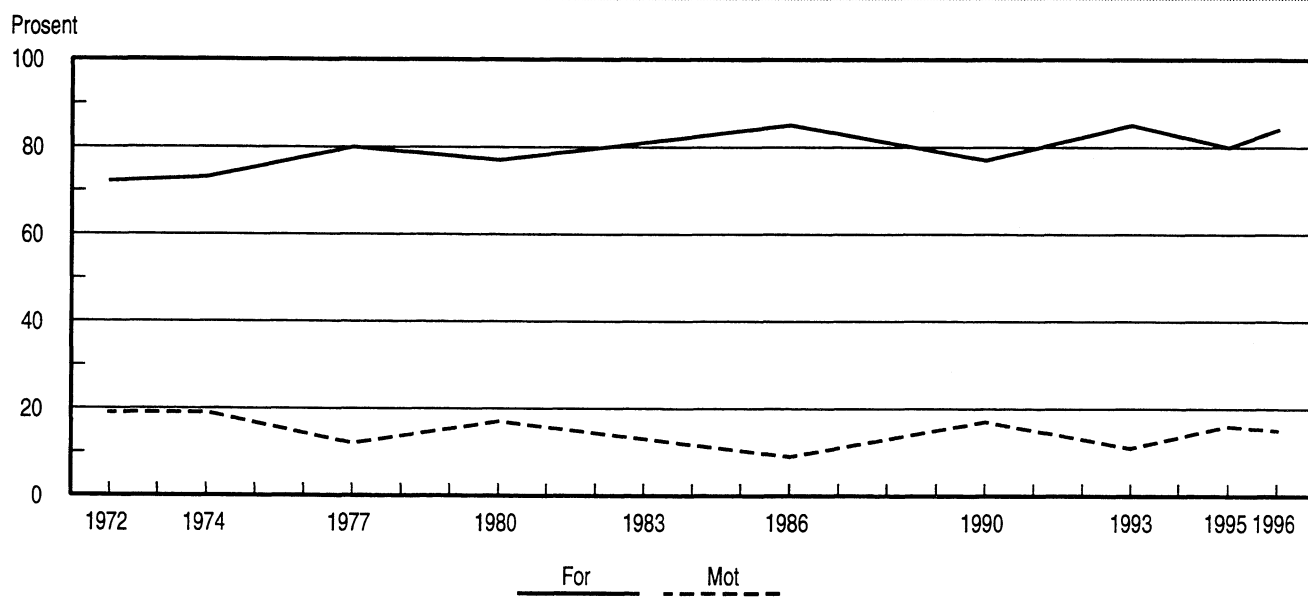
84 prosent i den norske befolkningen er positive til norsk u-hjelp. Dette er blant de høyeste tallene for oppslutning om u-hjelpen siden undersøkelsene startet i 1972. Hovedinntrykket er likevel at oppslutningen har vært stabilt høy de siste 20 årene. Ved forrige måling i 1995 var oppslutningen på 80 prosent, mens de mest positive registreringene var i 1986 og 1993 med 85 prosent.

Samtidig har det skjedd en økning i andelen som ønsker å redusere bevilgningene til u-hjelp. Halvparten av befolkningen mener at størrelsen på bevilgningene til u-hjelp er passe stor. 12 prosent mener bevilgningene burde vært større, 30 prosent mener de burde vært mindre og 5 prosent mener de burde vært sløyfet helt. I løpet av de siste ti årene har det vært en økende andel som mener at størrelsen på beløpet som går til u-hjelp burde vært mindre enn den er i dag. I 1986 var det 12 prosent som hadde denne holdningen, mens andelen nå altså har økt til 30 prosent. Mens det tidligere hovedsakelig var motstandere av u-hjelp som mente at bevilgningene burde reduseres, finner vi nå denne holdningen i større grad også blant tilhengerne av u-hjelp.

Oppslutningen om u-hjelpen er fortsatt sterkest blant yngre, blant dem med høyere utdanning og blant folk bosatt i tettbygde strøk. Tallene viser nå større kjønnsforskjeller enn tidligere, ved at kvinner i større grad enn menn er positive til u-hjelp. Andelen som er motstandere av u-hjelpen er størst blant de eldre, blant arbeidere, selvstendige, pensjonister og blant folk med lavere utdanning. Over halvparten av befolkningen over 67 år mener at bevilgningene til u-hjelp burde vært mindre enn de er nå.

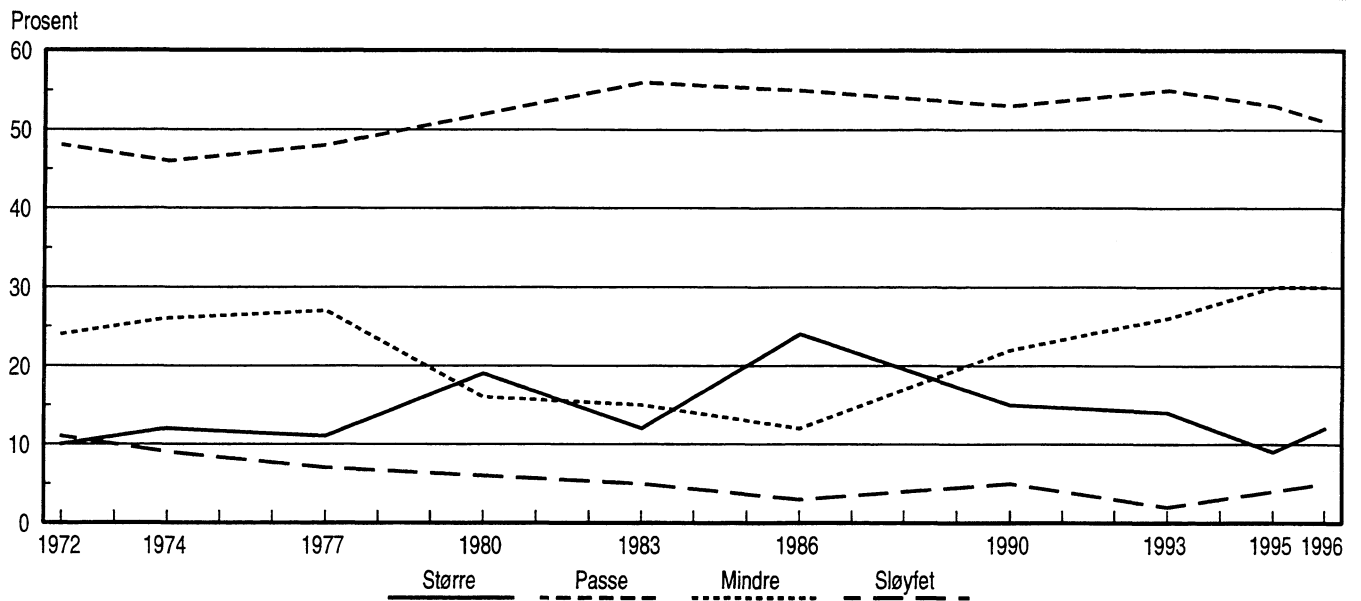
Fremskrittspartiets (FrP) velgere er minst positive til u-hjelp. Forskjellen mellom partiene er likevel mindre nå enn den var i 1995, og det registreres en økende støtte til u-hjelp i de partiene som var mest negative i 1995. Mens annenhver FrP-velger var motstander av u-hjelp i 1995, gjelder dette bare hver tredje i 1996. Andelen i FrP som mener at bevilgningene burde vært mindre har også gått ned fra 70 til 61 prosent. I Venstres, Sosialistisk Venstrepartis og Kristelig Folke-

partis velgergrupper er det nærmest full oppslutning om u-hjelpen. I disse velgergruppene er det under 20 prosent som mener u-hjelpsbevilgningene bør reduseres, og nesten ingen som mener de bør sløyfes helt.

**Figur 1.1. Andel for og mot u-hjelp. 1972-1996. Prosent****Tallgrunlaget til figur 1.1**

	For	Mot	Vet ikke
1972 .....	72	19	9
1974 .....	73	19	8
1977 .....	80	12	8
1980 .....	77	17	6
1983 .....	81	13	6
1986 .....	85	9	6
1990 .....	77	17	6
1993 .....	85	11	4
1995 .....	80	16	4
1996 .....	84	15	1

Figur 1.2. Andel som mener u-hjelpen burde vært større, mindre, sløffet helt eller er passe. 1972-1996. Prosent



Tallgrunnet til figur 1.2

	Beløpet burde vært				
	Større	Passe	Mindre	Sløffet	Vet ikke
1972 .....	10	48	24	11	7
1974 .....	12	46	26	9	7
1977 .....	11	48	27	7	7
1980 .....	19	52	16	6	7
1983 .....	12	56	15	5	12
1986 .....	24	55	12	3	6
1990 .....	15	53	22	5	5
1993 .....	14	55	26	2	3
1995 .....	9	53	30	4	4
1996 .....	12	51	30	5	2



**Tabell 1.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges utviklingshjelp og vurdering av størrelsen på beløpet som går til den offentlige utviklingshjelpen. 1996. Prosent**

	Holdning til u-hjelp				Vurdering av beløpets størrelse						Antall personer <sup>1</sup>
	For	Mot	Vet ikke	I alt	Burde vært større	Beløpet er passe	Burde vært mindre	Burde vært sløyfet	Vet ikke	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>84</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>100</b>	<b>12</b>	<b>51</b>	<b>30</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>100</b>	<b>1 345</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	81	18	1	100	11	51	31	6	1	100	699
Kvinner .....	87	12	1	100	13	52	30	4	2	100	646
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	90	8	2	100	19	55	24	1	1	100	196
25-44 år .....	87	13	1	100	12	53	27	5	2	100	591
45-66 år .....	80	19	1	100	9	52	32	6	2	100	421
67-79 år .....	78	22	-	100	7	37	48	6	1	100	137
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	74	24	2	100	5	51	36	7	1	100	241
Funksjonær, lavere nivå .....	84	15	1	100	16	56	26	2	-	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	91	8	1	100	16	54	22	4	3	100	487
Selvstendige .....	77	23	-	100	8	50	33	8	2	100	96
Skoleelev, student .....	94	5	1	100	19	60	19	2	-	100	109
Pensjonist .....	76	23	1	100	4	43	44	7	1	100	245
Hjemmearbeidende .....	94	6	-	100	16	36	40	-	8	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	100	:	:	:	:	:	100	10
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	76	24	1	100	9	42	39	9	1	100	272
Gymnasnivå .....	83	16	1	100	9	55	31	4	1	100	688
Universitet/høgskole, nivå 1 ..	92	7	1	100	16	48	30	3	3	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+	92	8	-	100	22	55	15	5	3	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	86	12	3	100	14	46	37	-	3	100	76
100 000 - 199 999 .....	78	20	2	100	10	50	32	6	2	100	186
200 000 - 299 999 .....	82	18	1	100	11	50	33	5	2	100	250
300 000 - 399 999 .....	85	14	1	100	13	53	24	8	2	100	261
400 000 eller mer .....	88	12	-	100	12	54	30	3	1	100	402
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	86	13	1	100	12	51	30	4	2	100	286
Østlandet ellers .....	81	19	0	100	8	54	32	5	2	100	368
Agder og Rogaland .....	84	15	1	100	19	44	26	9	3	100	192
Vestlandet .....	86	13	1	100	14	52	30	3	1	100	250
Trøndelag .....	88	10	2	100	10	56	29	3	3	100	116
Nord-Norge .....	81	17	2	100	9	52	34	4	-	100	133
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	80	19	1	100	9	54	31	3	3	100	354
Tettbygd under 20 000 .....	85	14	1	100	12	51	32	6	0	100	456
Tettbygd 20 000-99 999 .....	83	16	1	100	13	50	30	5	2	100	258
Tettbygd 100 000 eller mer ..	89	10	1	100	14	51	27	5	3	100	276
<b>Partisympati</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	96	4	-	100	26	55	14	2	2	100	81
Arbeiderpartiet .....	88	11	1	100	10	59	26	3	2	100	404
Venstre .....	98	2	-	100	29	52	14	5	-	100	41
Kristelig Folkeparti .....	95	5	-	100	35	46	19	-	-	100	66
Senterpartiet .....	80	19	1	100	7	48	38	3	3	100	123
Høyre .....	83	16	1	100	3	54	38	4	1	100	187
Fremskrittspartiet .....	67	31	2	100	5	32	44	17	2	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	87	13	0	100	19	49	25	5	2	100	556
Ikke vært i u-land siste 10 år ..	82	17	1	100	7	53	34	5	2	100	788
Kjenner noen fra u-land .....	86	12	1	100	9	53	32	3	3	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	84	15	1	100	12	51	30	5	2	100	1 271
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	100	-	-	100	14	58	26	0	2	100	1 131
Mot .....	-	100	-	100	-	17	52	30	1	100	202

<sup>1</sup> Fordelingen på spørsmålet om beløpets størrelse er basert på svarene til halvparten av utvalget. Antallet personer i hver befolkningsgruppe på dette spørsmålet vil derfor være tilnærmet halvparten av det som er angitt. I tabeller hvor antall personer som har svart ikke er gjengitt, vil det være tilnærmet likt antallet i denne tabellen.

## 2. Har Norge råd til å gi u-hjelp og er u-hjelp et offentlig ansvar?

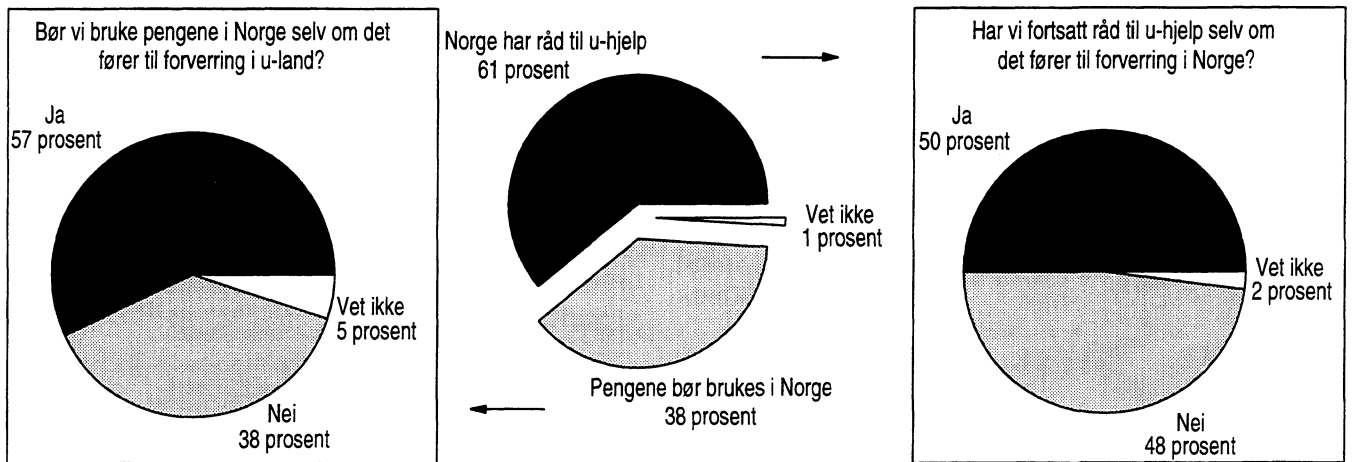
61 prosent mener at Norge er et rikt land som har råd til å gi økonomisk hjelp til u-land. Halvparten av disse står fast på dette standpunktet selv om u-hjelpen fører til forverring av forholdene i Norge. 38 prosent støtter synet at de sosiale og økonomiske problemene i Norge er så store at pengene heller bør brukes her. Litt over halvparten av disse fastholder standpunktet selv om dette vil føre til en forverring av situasjonen i u-landene.

Sammenliknet med tabell 1.1 ser vi at oppslutningen om u-hjelp er lavere når den settes opp mot sosiale problemer i Norge, enn når dette forholdet ikke blir nevnt. 28 prosent av dem som er tilhengere av u-hjelp svarer da at pengene heller bør brukes i Norge. Andelen som mener at Norge har råd til å gi u-hjelp er størst blant de unge, blant funksjonærer og studenter, blant personer med høyere utdanning, høy inntekt og bosatte i tettbygde strøk. Oppslutningen er også sterkere blant personer som har personlig kontakt med u-land eller med personer fra u-land. 73 prosent av Fremskrittspartiets velgere mener at pengene heller bør brukes i Norge.

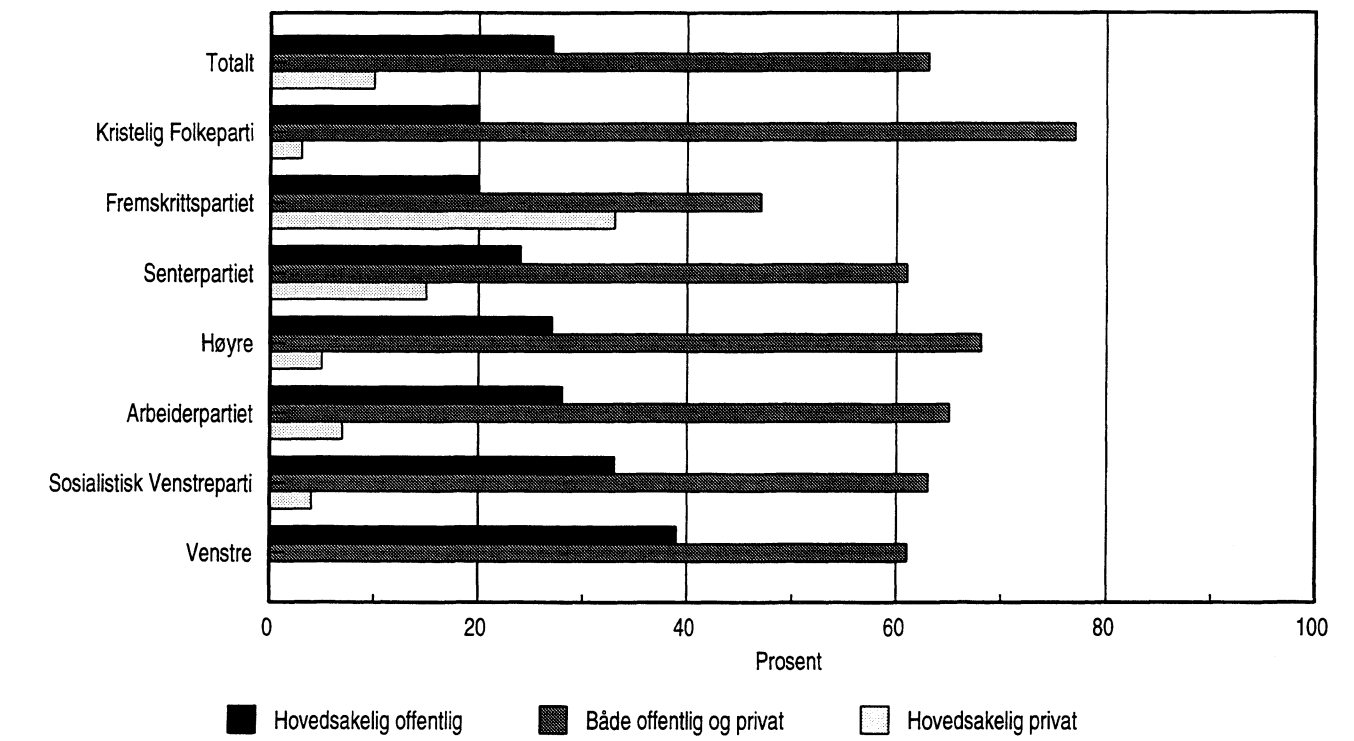
63 prosent av befolkningen mener at u-hjelpen både er et offentlig og et privat ansvar. 27 prosent mener at det offentlige bør ha hovedansvaret for u-hjelpen, mens 10 prosent mener det hovedsakelig er et privat ansvar.

Motstandere av u-hjelp og Fremskrittspartiets velgere mener i større grad enn andre at u-hjelpen først og fremst er et privat ansvar. Holdningen om at u-hjelpen hovedsakelig er et offentlig ansvar står sterkest i de eldste aldersgruppene, blant personer med høyere utdanning og i Sosialistisk Venstreparti og Venstres velgergrupper. I Kristelig Folkepartis velgergruppe mener hele 77 prosent at u-hjelpen både er et offentlig og et privat ansvar. På dette punktet viser det seg altså at grupper i befolkningen som er like i forhold til oppslutning om u-hjelp generelt, til dels har ulike holdninger til om u-hjelpen bør være et offentlig eller privat ansvar.

**Figur 2.1. Andel som mener Norge har råd til økonomisk hjelp til u-land og andel som mener pengene bør brukes i Norge. 1996. Prosent**



**Figur 2.2. Holdning til om u-hjelp er et offentlig eller privat ansvar, etter parti. 1996. Prosent**



**Tabell 2.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til u-hjelp kontra bruk av penger i Norge, og om u-hjelp hovedsakelig er et offentlig eller privat ansvar. 1996. Prosent**

	U-hjelp eller bruke pengene i Norge				U-hjelp offentlig eller privat ansvar					Antall personer
	Norge har råd til å gi u-hjelp	Pengene bør brukes i Norge	Vet ikke	I alt	Offentlig	Privat	Både offentlig og privat	Vet ikke	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>61</b>	<b>38</b>	<b>1</b>	<b>100</b>	<b>27</b>	<b>10</b>	<b>63</b>	<b>0</b>	<b>100</b>	<b>1 341</b>
<b>Kjønn</b>										
Menn .....	60	39	1	100	28	11	60	0	100	697
Kvinner .....	63	36	0	100	25	9	66	0	100	644
<b>Alder</b>										
16-24 år .....	62	37	1	100	18	11	71	-	100	196
25-44 år .....	67	32	1	100	23	10	66	0	100	590
45-66 år .....	57	42	1	100	32	11	56	0	100	419
67-79 år .....	47	53	-	100	35	9	57	-	100	136
<b>Yrkesstatus</b>										
Arbeidere .....	45	55	0	100	21	19	59	1	100	240
Funksjonær, lavere nivå .....	61	39	-	100	29	8	63	-	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	75	25	1	100	29	6	65	-	100	487
Selvstendige .....	58	42	-	100	22	16	61	1	100	96
Skoleelev, student .....	71	28	1	100	23	7	70	-	100	109
Pensjonist .....	47	51	2	100	31	12	57	0	100	243
Hjemmearbeidende .....	65	35	-	100	23	6	71	-	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	100	:	:	:	:	100	9
<b>Utdanning</b>										
Grunnskolenivå .....	41	59	0	100	25	17	57	1	100	270
Gymnasnivå .....	58	41	1	100	24	11	65	-	100	687
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	82	18	-	100	36	3	61	1	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	85	15	-	100	33	4	63	-	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>										
Under 100 000 .....	63	33	4	100	28	9	61	1	100	75
100 000 - 199 999 .....	54	45	1	100	24	12	63	1	100	185
200 000 - 299 999 .....	56	43	1	100	26	10	64	0	100	249
300 000 - 399 999 .....	61	39	1	100	23	12	64	-	100	261
400 000 eller mer .....	72	28	0	100	30	7	63	-	100	402
<b>Landsdel</b>										
Akershus og Oslo .....	69	30	1	100	27	7	66	0	100	286
Østlandet ellers .....	55	45	1	100	25	11	64	1	100	366
Agder og Rogaland .....	64	35	1	100	27	12	61	-	100	190
Vestlandet .....	62	37	1	100	24	12	64	-	100	250
Trøndelag .....	61	39	-	100	37	9	53	1	100	116
Nord-Norge .....	58	42	-	100	26	12	62	-	100	133
<b>Bosted</b>										
Spredtbygd .....	54	46	0	100	27	12	60	1	100	353
Tettbygd under 20 000 .....	60	39	1	100	26	11	63	0	100	455
Tettbygd 20 000-99 999 .....	62	37	1	100	24	12	64	0	100	256
Tettbygd 100 000 eller mer .....	73	26	1	100	30	6	64	-	100	276
<b>Partisypati</b>										
Sosialistisk Venstreparti .....	85	15	-	100	33	4	63	-	100	81
Arbeiderpartiet .....	68	31	0	100	28	7	65	0	100	402
Venstre .....	83	17	-	100	39	-	61	-	100	41
Kristelig Folkeparti .....	88	12	-	100	20	3	77	-	100	66
Senterpartiet .....	50	50	1	100	24	15	61	-	100	123
Høyre .....	66	33	1	100	27	5	68	-	100	187
Fremskrittspartiet .....	26	73	1	100	20	33	47	-	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>										
Vært i u-land siste 10 år .....	71	27	1	100	25	9	66	0	100	555
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	55	45	0	100	28	11	60	0	100	785
Kjenner noen fra u-land .....	70	26	4	100	28	5	64	3	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	61	39	1	100	27	11	63	0	100	1 267
<b>Holdning til u-hjelp</b>										
For .....	71	28	1	100	28	5	67	0	100	1 127
Mot .....	9	91	-	100	19	42	38	1	100	202



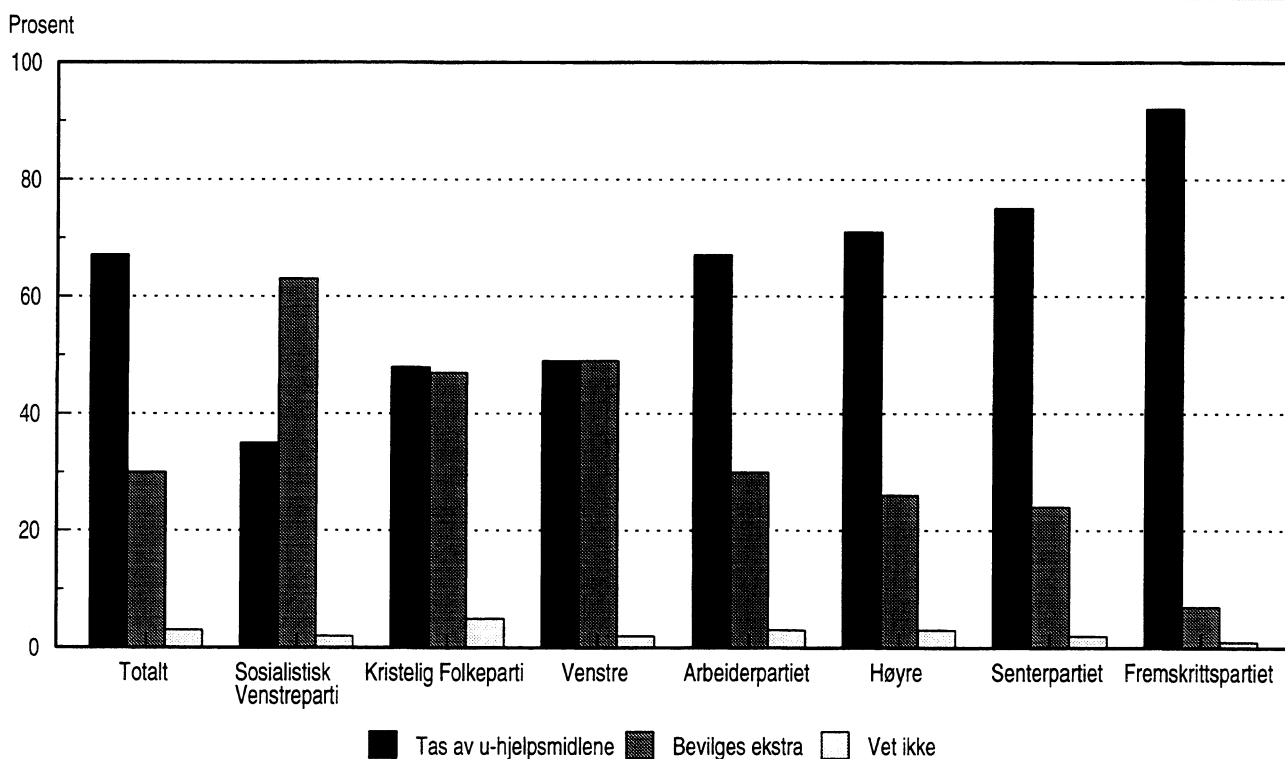
### 3. Holdning til u-hjelp til Øst-Europa

82 prosent av befolkningen støtter Norges hjelp til Øst-Europa. De gruppene som er mest positive til u-hjelp er også mest positive til å hjelpe Øst-Europa. 92 prosent av dem som er positive til u-hjelp støtter også hjelpen til Øst-Europa.

To tredjedeler mener at de bevilgningene som går til støttetiltak i Øst-Europa bør tas fra de midlene som går til u-hjelp. En tredjedel mener at det bør bevilges ekstra midler til dette formålet.

Det er de eldste aldersgruppene og personer med lavere utdanning som oftest mener at midler til Øst-Europa skal tas fra u-hjelpsmidlene. Det er dessuten store variasjoner mellom partigruppene i dette spørsmålet. 63 prosent av Sosialistisk Venstrepartis velgere mener at det må bevilges ekstra midler til Øst-Europa. Venstre og Kristelig Folkeparti er delt på midten, mens Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet (FrP) har klare flertall som mener at Øst-Europa-støtten skal tas av u-hjelpsmidlene. Hele 92 prosent i FrP har dette synet.

Figur 3.1. Holdning til hvorvidt støtten til Øst-Europa bør tas fra u-hjelpsmidlene, etter parti. 1996. Prosent



**Tabell 3.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges hjelp til Øst-Europa og om bevilgningene til Øst-Europa bør tas av de ordinære u-hjelpsmidlene. 1996. Prosent**

	U-hjelp til Øst-Europa				Bør hjelp til Øst-Europa tas av u-hjelpsmidlene				Antall personer
	For	Mot	Vet ikke	I alt	Tas av u-hjelpsmidlene	Bevilges ekstra	Vet ikke	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>82</b>	<b>16</b>	<b>2</b>	<b>100</b>	<b>67</b>	<b>30</b>	<b>3</b>	<b>100</b>	<b>1 344</b>
<b>Kjønn</b>									
Menn .....	81	17	2	100	68	30	2	100	699
Kvinner .....	84	15	2	100	66	31	3	100	645
<b>Alder</b>									
16-24 år .....	83	12	5	100	59	40	2	100	196
25-44 år .....	87	12	1	100	65	32	3	100	591
45-66 år .....	77	21	2	100	71	26	3	100	420
67-79 år .....	74	26	1	100	77	21	1	100	137
<b>Yrkesstatus</b>									
Arbeidere .....	74	24	2	100	76	23	2	100	241
Funksjonær, lavere nivå .....	82	16	2	100	68	29	3	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	91	8	1	100	60	38	3	100	487
Selvstendige .....	74	23	3	100	68	29	3	100	96
Skoleelev, student .....	91	6	3	100	58	39	3	100	109
Pensjonist .....	71	25	4	100	76	21	3	100	244
Hjemmearbeidende .....	85	15	-	100	71	29	-	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	100	:	:	:	100	10
<b>Utdanning</b>									
Grunnskolenivå .....	70	27	3	100	78	19	3	100	272
Gymnasnivå .....	82	16	2	100	72	26	2	100	688
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	90	9	1	100	55	44	1	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	94	5	1	100	48	48	4	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>									
Under 100 000 .....	85	13	1	100	68	29	3	100	75
100 000 - 199 999 .....	78	20	2	100	68	29	3	100	186
200 000 - 299 999 .....	76	22	2	100	70	27	3	100	250
300 000 - 399 999 .....	84	15	2	100	67	30	2	100	261
400 000 eller mer .....	89	11	0	100	64	34	2	100	402
<b>Landsdel</b>									
Akershus og Oslo .....	84	14	1	100	62	34	5	100	286
Østlandet ellers .....	80	18	2	100	71	27	1	100	368
Agder og Rogaland .....	83	16	1	100	67	31	2	100	191
Vestlandet .....	82	16	2	100	67	32	2	100	250
Trøndelag .....	84	12	4	100	71	27	3	100	116
Nord-Norge .....	79	17	4	100	65	31	5	100	133
<b>Bosted</b>									
Spredtbygd .....	77	20	3	100	69	27	4	100	354
Tettbygd under 20 000 .....	82	16	2	100	68	30	2	100	456
Tettbygd 20 000-99 999 .....	82	16	1	100	70	28	3	100	257
Tettbygd 100 000 eller mer .....	88	11	1	100	60	37	3	100	276
<b>Partisypati</b>									
Sosialistisk Venstreparti .....	94	5	1	100	35	63	2	100	81
Arbeiderpartiet .....	85	13	2	100	67	30	3	100	404
Venstre .....	95	5	-	100	49	49	2	100	41
Kristelig Folkeparti .....	92	5	3	100	48	47	5	100	66
Senterpartiet .....	75	20	5	100	75	24	2	100	123
Høyre .....	83	16	1	100	71	26	3	100	187
Fremskrittspartiet .....	68	30	2	100	92	7	1	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>									
Vært i u-land siste 10 år .....	86	13	1	100	58	38	3	100	556
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	79	18	3	100	73	25	2	100	787
Kjenner noen fra u-land .....	88	11	1	100	57	39	4	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	82	16	2	100	68	30	3	100	1 270
<b>Holdning til u-hjelp</b>									
For .....	92	6	1	100	62	35	3	100	1 130
Mot .....	28	70	2	100	93	7	0	100	202

## 4. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden

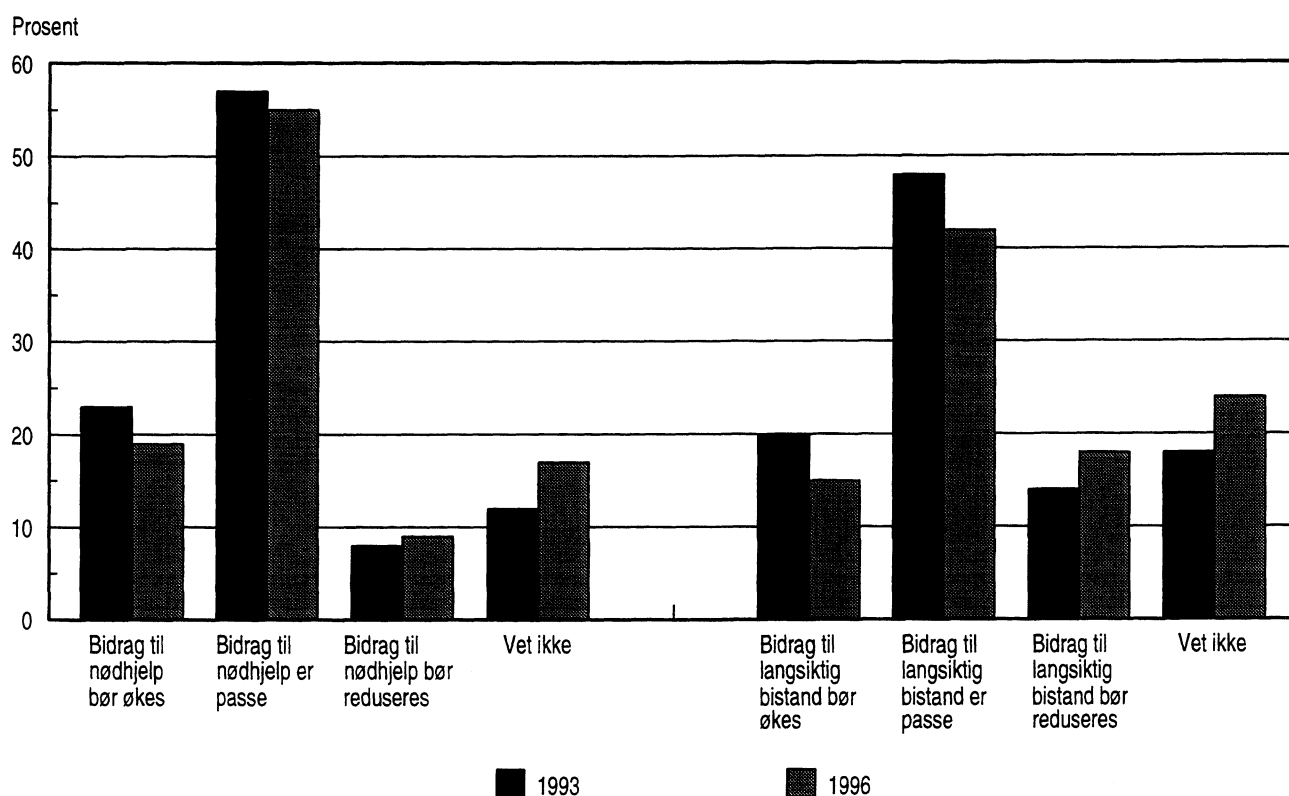
Norske myndigheter gir bistand i form av nødhjelp som skal avhjelpe akutt lidelse og i form av langsiktig bistand som skal bidra til å fremme utvikling og vekst i landene. 19 prosent av befolkningen mener at Norge bør øke bidraget til nødhjelp, mens 15 prosent ønsker å øke bidraget til langsiktig bistand. 55 prosent mener at beløpet til nødhjelp er passe stort mens 42 prosent mener at bidraget til langsiktig bistand er passe stort. 9 prosent vil redusere nødhjelpen mens 18 prosent vil redusere den langsiktige bistanden. Omtrent hver femte person har ikke gjort seg opp noen mening om disse spørsmålene.

Totalt i befolkningen er det dermed noe sterkere støtte for å redusere den langsiktige bistanden enn nødhjelpen, og dette samsvarer godt med målingene fra 1993. Men det er i liten grad slik at folk vil redusere en form for bistand og øke en annen. Blant dem som mener at den langsiktige bistanden bør økes, mener 43 prosent at nødhjelpen også bør økes, mens bare 8 prosent mener at nødhjelpen bør reduseres. Blant dem som mener at den langsiktige bistanden bør reduseres, er det 32 prosent som mener at nødhjelpen også bør reduseres og 43 prosent som mener at nødhjelpen er passe stor. 74 prosent av dem som mener at den langsiktige bistanden er passe stor mener det samme om størrelsen på nødhjelpen.

De gruppene som er mest positive til u-hjelp generelt, har høyest andeler som vil øke bidraget både til nødhjelp og langsiktig bistand. Dette gjelder yngre, personer med høyere utdanning og velgerne til Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre. Fremskrittspartiets velgere er mer positive til nødhjelp enn til langsiktig bistand.



Figur 4.1. Syn på nødhjelpens og den langsiktige bistandens størrelse. 1993 og 1996. Prosent



Tallgrunnlaget til figur 4.1

	Langsiktig bistand			
	Bør økes	Passe stort	Bør reduseres	Vet ikke
i alt .....	100	100	100	100
Nødhjelpen bør økes .....	43	17	17	10
Passe stor .....	38	74	43	40
Nødhjelpen bør reduseres .....	8	3	32	4
Vet ikke .....	11	6	8	46

**Tabell 4.1. Ulike befolkningsgruppers syn på Norges bidrag til nødhjelp og langsiktig bistand, 1996. Prosent**

	Bidrag til nødhjelp					Bidrag til langsiktig bistand					Antall personer
	Økes	Passe stort	Reduseres	Vet ikke	I alt	Økes	Passe stort	Reduseres	Vet ikke	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>19</b>	<b>55</b>	<b>9</b>	<b>17</b>	<b>100</b>	<b>15</b>	<b>42</b>	<b>18</b>	<b>24</b>	<b>100</b>	<b>1 343</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	19	54	10	16	100	16	42	21	22	100	698
Kvinner .....	19	56	8	18	100	15	43	15	27	100	645
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	26	46	8	19	100	26	37	10	27	100	196
25-44 år .....	17	55	9	19	100	16	41	16	27	100	590
45-66 år .....	19	59	9	14	100	13	45	21	20	100	420
67-79 år .....	19	54	10	17	100	7	46	26	21	100	137
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	13	57	13	17	100	9	45	22	24	100	241
Funksjonær, lavere nivå .....	13	56	8	22	100	13	45	16	26	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	22	55	7	15	100	23	41	12	24	100	486
Selvstendige .....	21	54	11	14	100	14	43	19	25	100	96
Skoleelev, student .....	30	41	6	22	100	28	35	9	28	100	109
Pensjonist .....	18	57	10	15	100	6	44	30	20	100	244
Hjemmearbeidende .....	15	52	6	27	100	8	52	17	23	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	100	:	:	:	:	100	10
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	16	54	14	17	100	13	42	20	25	100	271
Gymnasnivå .....	17	57	8	18	100	11	43	20	26	100	687
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	28	50	7	15	100	28	36	11	24	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	24	54	7	14	100	24	45	14	17	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	25	47	5	22	100	24	34	13	29	100	76
100 000 - 199 999 .....	20	54	8	18	100	14	42	18	26	100	185
200 000 - 299 999 .....	17	57	7	19	100	12	40	20	28	100	250
300 000 - 399 999 .....	20	52	11	17	100	15	45	17	24	100	261
400 000 eller mer .....	20	56	9	15	100	19	45	17	20	100	401
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	24	52	7	16	100	20	36	20	24	100	286
Østlandet ellers .....	15	60	9	16	100	14	44	17	25	100	368
Agder og Rogaland .....	22	49	10	19	100	19	41	18	22	100	190
Vestlandet .....	19	55	11	15	100	13	48	17	22	100	250
Trøndelag .....	14	59	11	16	100	10	47	16	26	100	116
Nord-Norge .....	21	50	8	21	100	14	41	18	27	100	133
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	18	59	10	14	100	11	45	20	24	100	353
Tettbygd under 20 000 .....	16	55	11	18	100	15	42	18	25	100	455
Tettbygd 20 000-99 999 .....	19	53	6	21	100	20	40	16	24	100	258
Tettbygd 100 000 eller mer .....	26	51	8	15	100	18	42	18	22	100	276
<b>Partisypati</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	36	49	5	10	100	31	37	9	23	100	81
Arbeiderpartiet .....	16	59	7	17	100	14	45	15	25	100	402
Venstre .....	27	59	2	12	100	27	49	10	15	100	41
Kristelig Folkeparti .....	41	42	3	14	100	32	44	8	17	100	66
Senterpartiet .....	13	63	9	15	100	9	47	19	25	100	123
Høyre .....	17	54	9	20	100	12	45	20	22	100	187
Fremskrittspartiet .....	13	53	20	13	100	10	34	38	18	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	25	50	8	16	100	20	43	16	21	100	555
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	15	58	10	17	100	12	42	20	26	100	787
Kjenner noen fra u-land .....	16	69	4	11	100	19	46	14	22	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	19	54	9	17	100	15	42	18	24	100	1 269
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	22	56	6	17	100	18	46	12	24	100	1 129
Mot .....	7	47	29	17	100	2	23	50	25	100	202

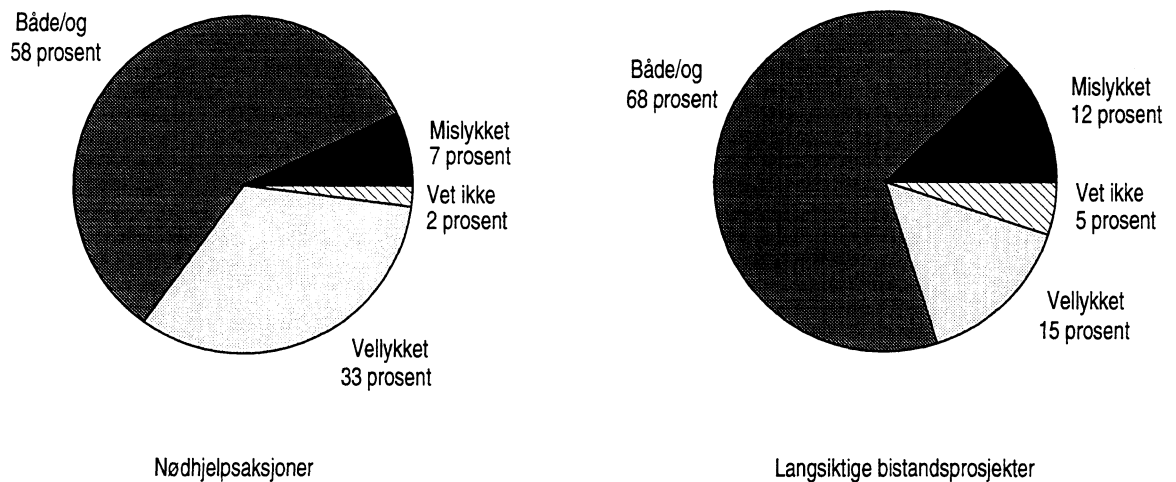


## 5. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?

Undersøkelsen inneholder også to spørsmål hvor man skal vurdere om norske nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter har vært vellykket eller mislykket. Mens vurderingen av nødhjelpsaksjonene stort sett er positiv, er det noe sterkere kritikk av de langsiktige bistandsprosjektene. 12 prosent av befolkningen mener at de langsiktige bistandsprosjektene stort sett har vært mislykket. 68 prosent mener prosjektene har vært både vellykket og mislykket, mens 15 prosent mener de stort sett har vært vellykket. Når det gjelder nødhjelpsaksjoner mener 7 prosent at de stort sett har vært mislykket, 33 prosent at de stort sett har vært vellykket, og 58 prosent mener at bildet er delt.

Den negative vurderingen av langsiktige bistandsprosjekter er sterkest blant menn og blant motstandere av u-hjelp. Pensjonister og Fremskrittspartiets velgere skiller seg ut med en negativ vurdering av både langsiktig bistand og nødhjelp. Personer som har vært i u-land i forbindelse med arbeid i løpet av de siste ti årene har omtrent samme svarfordeling på disse spørsmålene som resten av befolkningen.

Figur 5.1. Vurdering av nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1996. Prosent



**Tabell 5.1. Ulike befolkningsgruppers vurdering av norske nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1996. Prosent**

	Vurdering av nødhjelpsaksjoner					Vurdering av langsiktige bistandsprosjekt					Antall personer
	Vellyk- ket	Både/og	Mislyk- ket	Vet ikke	I alt	Vellyk- ket	Både/og	Mislyk- ket	Vet ikke	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>33</b>	<b>58</b>	<b>7</b>	<b>2</b>	<b>100</b>	<b>15</b>	<b>68</b>	<b>12</b>	<b>5</b>	<b>100</b>	<b>1 344</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	32	56	8	3	100	13	67	15	5	100	698
Kvinner .....	33	60	5	1	100	17	70	8	5	100	646
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	26	66	5	4	100	22	60	8	10	100	196
25-44 år .....	34	60	5	2	100	17	69	10	4	100	591
45-66 år .....	36	52	10	2	100	10	71	14	4	100	421
67-79 år .....	29	60	9	2	100	8	68	18	5	100	136
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	31	59	7	2	100	19	66	11	5	100	241
Funksjonær, lavere nivå .....	27	64	9	-	100	15	77	5	3	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	37	56	4	2	100	16	69	11	4	100	487
Selvstendige .....	28	64	6	2	100	9	77	9	4	100	96
Skoleelev, student .....	23	68	4	6	100	17	62	8	13	100	109
Pensjonist .....	33	52	13	2	100	9	66	19	6	100	244
Hjemmearbeidende .....	42	56	2	-	100	19	71	8	2	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	100	:	:	:	:	100	10
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	26	61	10	3	100	15	69	12	5	100	272
Gymnasnivå .....	33	59	6	1	100	15	69	11	5	100	687
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	40	55	4	1	100	12	73	10	5	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	32	61	4	3	100	12	70	15	4	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	32	54	9	5	100	18	58	17	7	100	76
100 000 - 199 999 .....	37	52	8	3	100	18	64	15	4	100	185
200 000 - 299 999 .....	32	60	7	2	100	16	67	10	6	100	250
300 000 - 399 999 .....	34	58	7	2	100	15	71	9	4	100	261
400 000 eller mer .....	36	58	4	2	100	12	72	12	3	100	402
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	37	56	6	1	100	16	59	17	8	100	286
Østlandet ellers .....	35	57	6	2	100	17	68	9	5	100	367
Agder og Rogaland .....	29	59	9	3	100	10	76	12	3	100	192
Vestlandet .....	31	58	8	3	100	13	68	15	4	100	250
Trøndelag .....	28	66	4	2	100	12	79	5	3	100	116
Nord-Norge .....	30	62	6	2	100	17	70	10	3	100	133
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	31	61	7	2	100	16	71	10	3	100	353
Tettbygd under 20 000 .....	30	62	5	2	100	14	74	8	4	100	456
Tettbygd 20 000-99 999 .....	38	51	9	2	100	16	65	14	5	100	258
Tettbygd 100 000 eller mer .....	34	56	8	3	100	13	59	19	9	100	276
<b>Partisypati</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	27	65	4	4	100	16	73	7	4	100	81
Arbeiderpartiet .....	36	56	6	1	100	20	64	11	5	100	404
Venstre .....	46	44	7	2	100	7	73	15	5	100	41
Kristelig Folkeparti .....	39	59	-	2	100	14	79	5	3	100	66
Senterpartiet .....	30	59	8	2	100	18	70	9	2	100	122
Høyre .....	36	59	3	2	100	11	69	16	4	100	187
Fremskrittspartiet .....	27	57	14	2	100	13	57	24	7	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	33	58	6	2	100	14	66	14	6	100	556
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	32	59	7	2	100	15	70	11	4	100	787
Kjenner noen fra u-land .....	35	58	1	5	100	9	59	20	11	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	33	58	7	2	100	15	69	12	5	100	1 270
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	35	58	5	2	100	15	70	10	5	100	1 131
Mot .....	20	60	18	2	100	9	62	24	4	100	201

## 6. Holdning til ulike former for u-hjelp

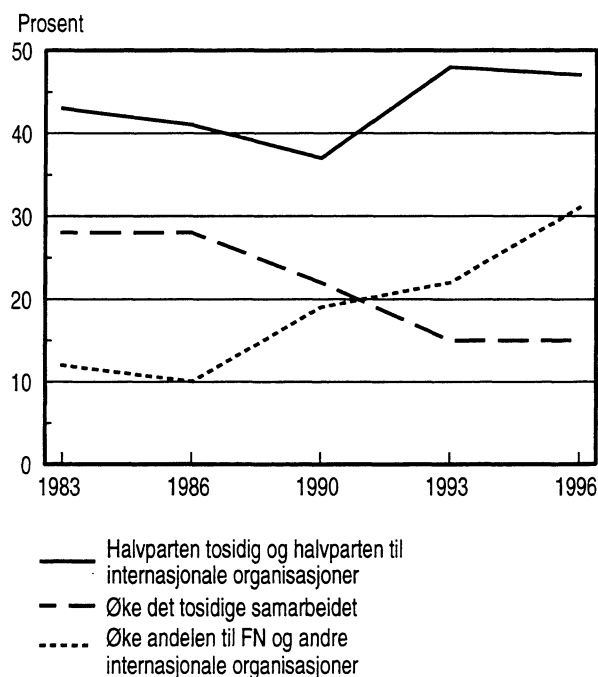
47 prosent av befolkningen støtter dagens politikk med å gi omtrent halvparten av u-hjelpen direkte til mottakerlandene og halvparten gjennom internasjonale organisasjoner. 31 prosent mener vi bør øke andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner og 15 prosent mener vi bør øke andelen stat-til-stat-samarbeid. 7 prosent har ikke gjort seg opp noen mening om spørsmålet. I løpet av de siste ti årene har det vært en klar vekst i gruppen som mener at andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner bør økes. I 1986 var denne gruppen på 10 prosent, mens den nå altså er oppe i 31. Andelen er særlig høy blant Fremskrittspartiets velgere med 41 prosent.

På spørsmålet om hvilken form for u-hjelp som er viktigst svarer 32 prosent den langsiktige bistanden som går direkte til mottakerlandene. 28 prosent mener at

nødhjelpen direkte til mottakerlandene er viktigst. Hver femte person mener at den langsiktige bistanden som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner er viktigst og 18 prosent støtter nødhjelpen som fordeles internasjonalt.

Oppslutningen om nødhjelp direkte til mottakerlandene er sterkest blant eldre og blant Fremskrittspartiets (FrP) velgere. FrP slutter også opp om nødhjelpen som fordeles internasjonalt. Den langsiktige bistanden direkte til mottakerlandene står sterkest blant personer med høyere utdanning og i høyeste inntektsgruppe. Studenter og personer i laveste inntektsgruppe slutter i større grad enn andre grupper i befolkningen opp om den langsiktige bistanden som fordeles internasjonalt.

**Figur 6.1. Holdning til hvordan u-hjelpen bør fordeles. 1983-1996. Prosent**



**Tallgrunnlaget til figur 6.1**

	Halvparten tosidig og halvparten til internasjonale organisasjoner	Øke det tosidige samarbeidet	Øke andelen til FN og andre internasjonale organisasjoner	Vet ikke
1983 .....	43	28	12	17
1986 .....	41	28	10	21
1990 .....	37	22	19	22
1993 .....	48	15	22	15
1996 .....	47	15	31	7

Tabell 6.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til ulike former for bistand. 1996. Prosent

	Fordeling bi-/multilateral bistand					Viktigste former for bistand					
	Gi som nå	Øke andel bilateralt	Øke andel multilateralt	Vet ikke	I alt	Bilateralt nødhjelp	Bilateralt lang-siktig bistand	Multi-lateral nødhjelp	Multi-lateral lang-siktig bistand	Vet ikke	I alt
<b>Alle</b> .....	<b>47</b>	<b>15</b>	<b>31</b>	<b>7</b>	<b>100</b>	<b>28</b>	<b>32</b>	<b>18</b>	<b>20</b>	<b>2</b>	<b>100</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	45	18	32	5	100	28	33	20	17	2	100
Kvinner .....	50	13	30	8	100	28	32	16	22	2	100
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	52	13	31	4	100	32	28	17	21	1	100
25-44 år .....	46	16	33	5	100	22	38	17	22	1	100
45-66 år .....	45	16	30	9	100	29	30	20	17	3	100
67-79 år .....	56	11	25	8	100	40	21	18	17	4	100
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	47	15	35	3	100	31	31	18	20	0	100
Funksjonær, lavere nivå .....	48	14	34	4	100	26	33	16	24	1	100
Funksjonær, høyere nivå .....	46	17	29	8	100	21	41	17	20	1	100
Selvstendige .....	49	17	28	5	100	28	29	18	20	4	100
Skoleelev, student .....	50	13	31	6	100	28	28	18	25	1	100
Pensjonist .....	49	14	28	10	100	37	22	21	14	6	100
Hjemmearbeidende .....	56	6	38	-	100	27	29	21	21	2	100
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	100	:	:	:	:	:	100
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	53	10	29	7	100	31	22	21	21	5	100
Gymnasnivå .....	45	15	35	5	100	30	30	20	19	1	100
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	45	20	29	6	100	16	46	11	26	1	100
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	47	21	22	10	100	15	54	8	20	4	100
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	50	13	32	5	100	29	29	12	28	3	100
100 000 - 199 999 .....	51	12	29	8	100	32	28	18	17	5	100
200 000 - 299 999 .....	44	14	35	7	100	30	28	23	17	1	100
300 000 - 399 999 .....	46	16	34	4	100	27	31	19	21	2	100
400 000 eller mer .....	47	18	29	5	100	22	41	15	21	1	100
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	45	16	29	10	100	26	36	15	20	4	100
Østlandet ellers .....	51	15	28	6	100	27	31	18	21	3	100
Agder og Rogaland .....	43	18	35	4	100	30	35	16	19	1	100
Vestlandet .....	51	13	30	6	100	33	25	21	19	1	100
Trøndelag .....	50	9	35	5	100	19	41	21	20	-	100
Nord-Norge .....	41	17	36	7	100	28	33	18	18	3	100
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	52	13	29	6	100	29	29	20	19	2	100
Tettbygd under 20 000 .....	47	16	31	6	100	29	31	19	19	2	100
Tettbygd 20 000-99 999 .....	46	17	31	7	100	25	34	15	23	3	100
Tettbygd 100 000 eller mer .....	45	16	32	7	100	25	37	17	19	2	100
<b>Partisympti</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	46	19	28	7	100	25	44	9	21	1	100
Arbeiderpartiet .....	45	16	32	7	100	26	33	20	20	1	100
Venstre .....	43	20	30	8	100	13	43	18	28	-	100
Kristelig Folkeparti .....	47	18	30	5	100	27	41	11	18	3	100
Senterpartiet .....	54	11	33	3	100	29	25	20	24	2	100
Høyre .....	49	20	27	4	100	22	39	17	21	2	100
Fremskrittspartiet .....	42	9	41	8	100	39	16	26	17	2	100
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	42	18	34	7	100	26	37	14	21	2	100
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	52	13	29	6	100	29	29	21	18	2	100
Kjenner noen fra u-land .....	36	22	32	9	100	24	39	15	19	3	100
Kjenner ingen fra u-land .....	48	15	31	6	100	28	32	18	20	2	100
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	49	15	29	6	100	26	35	17	20	2	100
Mot .....	39	13	41	7	100	36	17	25	18	3	100

## 7. Er det riktig å stille betingelser for u-hjelpen?

Det er solid støtte i det norske folk for å stille betingelser til mottakerlandene ved tildeling av u-hjelp. 96 prosent av befolkningen mener dette er riktig. Den viktigste betingelsen for u-hjelp er respekt for menneskerettigheter, som nevnes av 75 prosent. Halvparten av befolkningen nevner økonomisk og sosial utvikling for de fattige i landet som en viktig betingelse for u-hjelp. Ellers blir demokratisk utvikling, like rettigheter for kvinner og menn og forsvarlig forvaltning av naturressurser nevnt som viktige betingelser av omtrent 30 prosent.

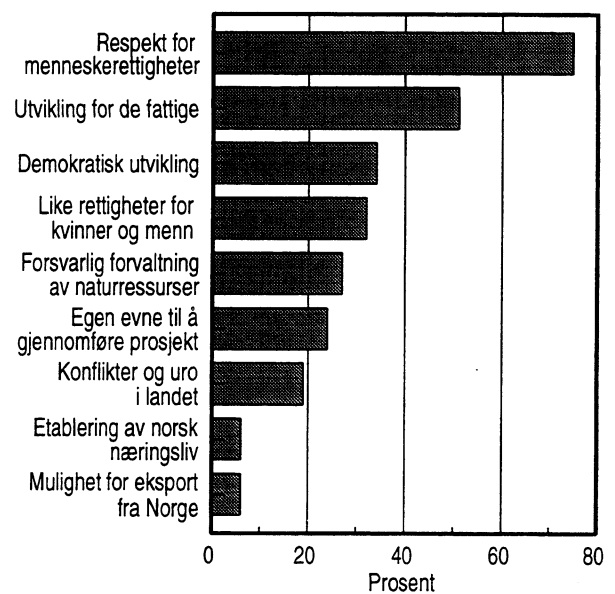
Bare 6 prosent nevner etablering av norsk næringsliv eller mulighet for norsk eksport som en betingelse det er riktig å stille ved tildeling av u-hjelp. Det er noe sterke oppslutning om dette synet blant selvstendig næringsdrivende, blant Fremskrittspartivelgere og blant motstandere av u-hjelp.

38 prosent av kvinnene mot 26 prosent av mennene nevner likestilling som en betingelse for u-hjelp. 43 prosent av mennene nevner demokratisk utvikling, mot 25 prosent av kvinnene. Noen flere kvinner enn menn nevner utvikling for de fattige i landet som en viktig betingelse.

Respekt for menneskerettigheter regnes som den viktigste betingelsen for u-hjelp innenfor alle utdanningsgrupper. Deretter kommer utvikling for de fattige. Støtten til å stille demokratisk utvikling som en betingelse for u-hjelp, står sterkest blant personer med høyere utdanning. Betingelser om likestilling har sterkest støtte blant personer med lavere utdanning.

Personer som har personlig kontakt med u-land eller personer fra u-land har i hovedsak samme holdninger som resten av befolkningen til hvilke betingelser som er riktig å stille ved tildeling av u-hjelp.

**Figur 7.1. Andeler som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser for u-hjelp. 1996. Prosent**





**Tabell 7.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser ved tildeling av norsk u-hjelp. 1996. Prosent**

	Riktig å stille betingelser	Respekt for menneskerettigheter	Mulighet for eksport fra Norge	Demokratisk utvikling	Utvikling for de fattige	Etablering av norsk næringsliv	Forsvarlig forvaltning av naturressurser	Like rettigheter for kvinner og menn	Egen evne til å gjennomføre prosjekt	Konflikter og uro i landet
<b>Alle</b> .....	<b>96</b>	<b>75</b>	<b>6</b>	<b>34</b>	<b>51</b>	<b>6</b>	<b>27</b>	<b>32</b>	<b>24</b>	<b>19</b>
<b>Kjønn</b>										
Menn .....	95	76	7	43	47	7	24	26	24	17
Kvinner .....	96	75	4	25	55	4	29	38	24	22
<b>Alder</b>										
16-24 år .....	93	71	3	23	52	5	28	34	21	27
25-44 år .....	97	78	6	35	53	4	25	26	27	25
45-66 år .....	95	73	7	39	50	7	29	35	21	10
67-79 år .....	95	74	6	37	40	9	27	45	23	11
<b>Yrkesstatus</b>										
Arbeidere .....	98	78	7	33	51	6	23	34	24	19
Funksjonær, lavere nivå .....	97	72	5	22	61	7	27	37	18	27
Funksjonær, høyere nivå .....	97	77	5	39	53	4	28	26	29	19
Selvstendige .....	96	72	11	39	53	9	30	31	16	18
Skoleelev, student .....	91	74	2	32	48	5	29	25	19	27
Pensjonist .....	94	73	7	35	43	7	24	41	22	13
Hjemmearbeidende .....	94	77	4	25	50	8	31	35	15	19
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
<b>Utdanning</b>										
Grunnskolenivå .....	97	75	8	23	48	9	23	44	18	18
Gymnasnivå .....	97	75	6	34	51	6	26	34	25	22
Universitet/høgskole, nivå 1 ..	93	74	4	50	48	4	30	19	26	17
Universitet/høgskole, nivå 2+	96	81	4	45	52	4	30	16	32	14
<b>Husholdningsinntekt</b>										
Under 100 000 .....	89	76	4	33	49	5	20	28	22	18
100 000 - 199 999 .....	93	71	7	29	48	8	26	42	23	13
200 000 - 299 999 .....	97	76	5	30	53	8	24	38	23	18
300 000 - 399 999 .....	97	75	7	34	52	5	28	31	23	23
400 000 eller mer .....	97	78	5	44	50	3	30	24	29	19
<b>Landsdel</b>										
Akershus og Oslo .....	96	78	6	40	47	7	31	25	24	19
Østlandet ellers .....	95	73	8	32	53	5	23	39	21	19
Agder og Rogaland .....	96	76	4	38	55	7	21	31	21	19
Vestlandet .....	96	79	6	34	46	4	26	30	24	22
Trøndelag .....	96	72	5	36	49	5	22	34	27	13
Nord-Norge .....	95	72	3	26	56	5	37	28	29	19
<b>Bosted</b>										
Spredtbygd .....	96	77	7	33	48	5	26	36	21	20
Tettbygd under 20 000 .....	95	74	5	31	51	5	27	36	24	17
Tettbygd 20 000-99 999 .....	95	74	7	36	55	8	26	25	26	19
Tettbygd 100 000 eller mer ..	96	76	4	40	49	5	27	26	25	20
<b>Partisypati</b>										
Sosialistisk Venstreparti .....	90	78	1	36	44	2	25	23	25	17
Arbeiderpartiet .....	97	76	6	34	49	4	27	35	27	20
Venstre .....	93	73	2	44	39	2	41	32	22	20
Kristelig Folkeparti .....	94	74	5	41	58	5	33	26	20	12
Senterpartiet .....	96	76	7	29	53	6	27	36	20	16
Høyre .....	98	73	7	41	55	9	25	24	32	17
Fremskrittspartiet .....	97	76	9	37	46	13	30	35	15	17
<b>Kontakt med u-land</b>										
Vært i u-land siste 10 år .....	95	75	5	38	52	5	29	28	25	17
Ikke vært i u-land siste 10 år	96	76	6	32	49	6	25	35	23	21
Kjenner noen fra u-land .....	95	69	7	31	46	8	22	23	38	19
Kjenner ingen fra u-land .....	96	76	6	35	51	6	27	32	23	19
<b>Holdninger til u-hjelp</b>										
For .....	95	76	5	35	52	5	28	31	23	19
Mot .....	96	73	12	31	44	9	21	37	26	17

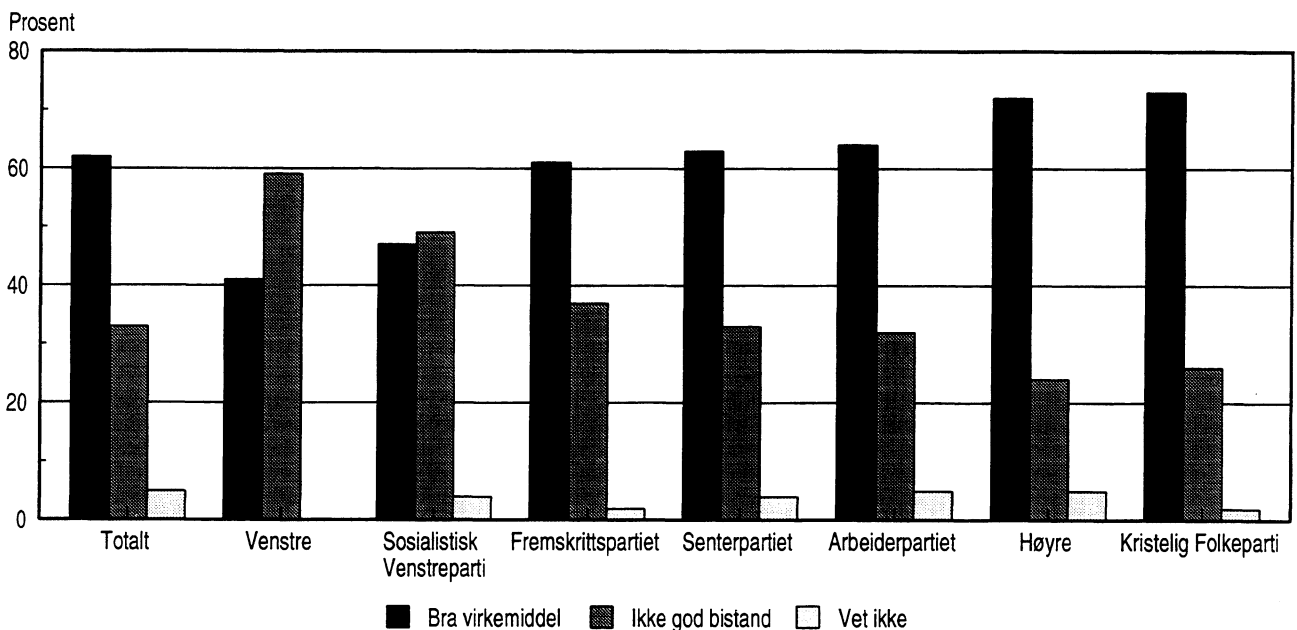
## 8. Næringslivssamarbeid som bistand

62 prosent mener at et samarbeid mellom norsk næringsliv og mottakerne av u-hjelpen er et godt virkemiddel for å fremme utvikling i fattige land. 33 prosent er derimot av den oppfatning at slikt næringslivssamarbeid først og fremst tjener norske interesser, og ikke er god bistand. Oppslutningen om næringslivssamarbeid er sterkest blant Kristelig Folkepartis og Høyres velgere, mens motstanden er sterkest i Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Ellers finner vi den positive holdningen til næringslivssamarbeid i alle grupper av befolkningen.

Nordmenn er altså positive til denne typen samarbeid, men synes ikke det er riktig å stille betingelser om næringslivssamarbeid ved tildeling av u-hjelp.

73 prosent mener at det er nyttig for norske bedrifter å ha erfaring fra u-land. 92 prosent mener det er nyttig for næringslivet i u-landene å delta i samarbeidsprosjekter med norske bedrifter.

Figur 8.1. Syn på næringslivssamarbeid som bistand, etter parti. 1996. Prosent



**Tabell 8.1. Ulike befolkningsgruppers syn på om næringslivssamarbeid er god bistand, andel som mener at norske bedrifter har nytte av samarbeid med u-land og andel som mener at u-landene har nytte av samarbeid med det norske næringslivet. 1996. Prosent**

	Næringslivssamarbeid god bistand				Norske bedrifter nytte av samarbeid	U-land nytte av samarbeid	Antall personer
	Bra virke-middel	Ikke god bistand	Vet ikke	I alt			
<b>Alle</b> .....	<b>62</b>	<b>33</b>	<b>5</b>	<b>100</b>	<b>73</b>	<b>92</b>	<b>1 343</b>
<b>Kjønn</b>							
Menn .....	66	31	3	100	74	93	698
Kvinner .....	58	36	7	100	72	91	645
<b>Alder</b>							
16-24 år .....	67	26	7	100	73	88	196
25-44 år .....	61	37	2	100	74	94	591
45-66 år .....	62	32	7	100	73	93	420
67-79 år .....	63	33	4	100	71	88	136
<b>Yrkesstatus</b>							
Arbeidere .....	63	32	5	100	74	93	241
Funksjonær, lavere nivå .....	60	36	4	100	76	92	98
Funksjonær, høyere nivå .....	63	33	4	100	77	96	487
Selvstendige .....	66	32	2	100	65	92	96
Skoleelev, student .....	61	31	7	100	74	85	109
Pensjonist .....	59	35	6	100	70	88	244
Hjemmearbeidende .....	54	35	10	100	69	88	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	100	:	:	9
<b>Utdanning</b>							
Grunnskolenivå .....	61	31	7	100	68	91	270
Gymnasnivå .....	66	30	4	100	75	92	688
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	58	39	3	100	80	95	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	51	45	4	100	76	95	168
<b>Husholdningsinntekt</b>							
Under 100 000 .....	66	33	1	100	70	86	76
100 000 - 199 999 .....	60	35	5	100	76	87	185
200 000 - 299 999 .....	60	35	5	100	69	91	250
300 000 - 399 999 .....	66	33	2	100	78	95	261
400 000 eller mer .....	61	35	4	100	72	95	402
<b>Landsdel</b>							
Akershus og Oslo .....	62	35	3	100	72	94	286
Østlandet ellers .....	59	34	7	100	69	92	367
Agder og Rogaland .....	68	30	2	100	80	91	191
Vestlandet .....	64	32	4	100	74	93	250
Trøndelag .....	64	29	7	100	80	92	116
Nord-Norge .....	57	38	5	100	73	91	133
<b>Bosted</b>							
Spredtbygd .....	66	30	4	100	73	92	354
Tettbygd under 20 000 .....	59	36	5	100	74	92	455
Tettbygd 20 000-99 999 .....	65	30	5	100	68	91	257
Tettbygd 100 000 eller mer .....	60	36	4	100	78	93	276
<b>Partisypati</b>							
Sosialistisk Venstreparti .....	47	49	4	100	81	94	81
Arbeiderpartiet .....	64	32	5	100	74	94	403
Venstre .....	41	59	-	100	78	95	41
Kristelig Folkeparti .....	73	26	2	100	79	92	66
Senterpartiet .....	63	33	4	100	67	92	123
Høyre .....	72	24	5	100	69	93	187
Fremskrittspartiet .....	61	37	2	100	72	88	127
<b>Kontakt med u-land</b>							
Vært i u-land siste 10 år .....	60	36	4	100	74	94	555
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	64	32	5	100	73	91	787
Kjenner noen fra u-land .....	78	16	5	100	84	95	74
Kjenner ingen fra u-land .....	61	34	5	100	73	92	1 269
<b>Holdning til u-hjelp</b>							
For .....	63	33	4	100	76	93	1 129
Mot .....	61	35	4	100	63	87	202

# 9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i u-landene?

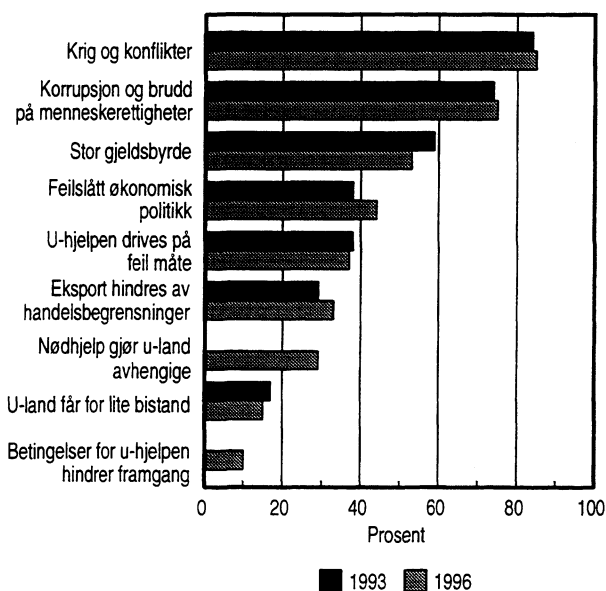
Nordmenn mener at krig og konflikter i u-landene er den viktigste årsaken til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i u-landene. 85 prosent av befolkningen angir dette som en svært viktig årsak. Dernest sier 75 prosent at korrupsjon og brudd på menneskerettighetene i u-landene er en svært viktig årsak. 53 prosent oppgir u-landenes store gjeldsbyrde og 44 prosent u-landenes feilslåtte økonomiske politikk som svært viktige årsaker.

Bare 15 prosent mener at for lite bistand vanskeliggjør veksten, men 29 prosent mener at nødhjelpen gjør u-landene avhengige av hjelp utenfra. 10 prosent mener det er svært viktig at betingelser som stilles ved tildeling av u-hjelp hindrer framgang i u-landene.

Det er stor stabilitet i befolkningen fra 1993 til 1996 på disse spørsmålene. Andelene som nevner de ulike årsakene er omtrent like store, og rekkefølgen på hvilke årsaker som nevnes av flest er den samme.

Oppfatningen om at krig og konflikter i u-landene er en viktig årsak til at det er så vanskelig å få til vekst i u-landene, står sterkt i alle grupper av befolkningen. Det er få grupper som skiller seg ut i forhold til hvilke årsaker som oppfattes som viktige. Blant venstrevelgerne er det 78 prosent som nevner stor gjeldsbyrde som en svært viktig årsak og i Fremskrittspartiet er det 46 prosent som mener at nødhjelpen gjør u-landene avhengige av hjelp utenfra. Menn mener i sterkere grad enn kvinner at handelsbegrensninger som hindrer u-landenes eksport er en viktig årsak til u-landenes vekstproblem.

**Figur 9.1. Andeler som nevner ulike forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å få til vekst i u-land. 1993 og 1996. Prosent**



**Tabell 9.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som har nevnt gitte forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene. 1996. Prosent**

	Stor gjelds- byrde	Eksport hindres av handels- begrens- ninger	Feil- slått økon- omisk politikk	U-land får for lite bistand	U-hjelp drives på feil måte	Krig og konflik- ter	Korrup- sjon og brudd på menneske- rettigheter	Nødhjelp gjør u-land avhen- gige	Betingelser hindrer framgang	Antall personer
<b>Alle</b> .....	<b>53</b>	<b>33</b>	<b>44</b>	<b>15</b>	<b>37</b>	<b>85</b>	<b>75</b>	<b>29</b>	<b>10</b>	<b>1 343</b>
<b>Kjønn</b>										
Menn .....	58	38	45	15	34	82	72	30	11	698
Kvinner .....	48	29	44	14	41	87	78	29	10	645
<b>Alder</b>										
16-24 år .....	58	32	33	21	30	83	69	24	9	196
25-44 år .....	51	31	43	14	35	87	75	26	9	591
45-66 år .....	53	36	50	13	40	83	75	35	12	420
67-79 år .....	57	34	51	11	51	85	84	32	12	136
<b>Yrkesstatus</b>										
Arbeidere .....	55	37	49	16	34	88	80	36	10	241
Funksjonær, lavere nivå .....	49	30	47	10	41	86	80	26	8	98
Funksjonær, høyere nivå .....	52	34	41	16	34	82	69	23	10	487
Selvstendige .....	58	36	49	11	45	85	67	38	8	96
Skoleelev, student .....	62	32	28	17	29	79	69	22	12	109
Pensjonist .....	53	29	52	11	47	88	85	36	12	244
Hjemmearbeidende .....	46	35	50	17	35	85	83	31	6	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	:	:	:	:	:	9
<b>Utdanning</b>										
Grunnskolenivå .....	54	31	46	21	44	88	79	39	11	270
Gymnasnivå .....	52	35	48	12	38	87	80	31	12	688
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	51	41	42	14	30	79	66	24	9	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	61	26	30	11	32	73	62	16	4	168
<b>Husholdningsinntekt</b>										
Under 100 000 .....	51	22	38	18	42	80	70	32	11	76
100 000 - 199 999 .....	52	34	45	12	51	84	79	31	14	185
200 000 - 299 999 .....	56	34	50	12	34	88	80	32	7	250
300 000 - 399 999 .....	55	37	45	16	36	89	77	28	11	261
400 000 eller mer .....	54	33	41	14	34	81	72	28	10	402
<b>Landsdel</b>										
Akershus og Oslo .....	52	32	47	15	39	84	76	26	9	286
Østlandet ellers .....	52	35	46	13	35	87	78	32	13	367
Agder og Rogaland .....	53	39	48	18	42	87	80	35	9	191
Vestlandet .....	54	32	41	14	37	83	72	26	11	250
Trøndelag .....	59	32	33	13	27	81	67	23	8	116
Nord-Norge .....	55	29	44	16	44	82	71	32	10	133
<b>Bosted</b>										
Spredtbygd .....	53	31	46	14	36	87	75	32	10	354
Tettbygd under 20 000 .....	53	31	43	15	35	85	79	28	11	455
Tettbygd 20 000-99 999 .....	50	37	49	14	41	84	76	33	12	257
Tettbygd 100 000 eller mer .....	59	35	40	15	39	82	68	24	9	276
<b>Partisypati</b>										
Sosialistisk Venstreparti .....	63	37	30	26	35	80	63	22	7	81
Arbeiderpartiet .....	53	34	44	15	32	86	77	30	9	403
Venstre .....	78	41	27	12	37	85	51	27	5	41
Kristelig Folkeparti .....	61	33	36	20	30	88	79	12	8	66
Senterpartiet .....	57	27	48	9	38	85	74	31	13	123
Høyre .....	53	35	49	10	41	84	78	28	8	187
Fremskrittspartiet .....	51	39	59	17	50	91	83	46	13	127
<b>Kontakt med u-land</b>										
Vært i u-land siste 10 år .....	56	34	41	16	37	83	72	25	9	555
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	51	33	47	14	38	86	78	32	11	787
Kjenner noen fra u-land .....	49	26	43	11	43	70	72	20	5	74
Kjenner ingen fra u-land .....	54	34	44	15	37	85	75	30	11	1 269
<b>Holdning til u-hjelp</b>										
For .....	55	34	43	16	34	84	74	26	10	1 129
Mot .....	48	31	52	9	54	87	82	47	12	202

## 10. Hvilke organisasjoner bidrar mest til vekst i u-land?

Nordmenn mener at organisasjoner i FN-systemet bidrar mest til vekst i utviklingslandene. Dernest rangeres NORAD som den organisasjonen som bidrar nest mest til u-landenes vekst. Deretter følger frivillige organisasjoner i Norge, frivillige organisasjoner i u-land og til slutt det private næringsliv.

Dette bildet er i grove trekk uforandret siden 1993. Vi kan likevel se en tilnærming mellom FN-organisasjoner og NORAD. Samtidig er det i 1996 mindre avstand mellom FN-organisasjonene som rangeres først og det private næringsliv som rangeres sist.

Det er små forskjeller mellom ulike grupper i befolkningen i vurderingen av hvilke organisasjoner som bidrar mest til vekst i u-landene. Alle de gruppene vi har sett på rangerer organisasjonene i samme rekkefølge.

**Tabell 10.1. Gjennomsnittlig rangering av organisasjoner som bidrar mest til vekst i u-landene. 1993 og 1996**

	1993	1996
Organisasjoner i FN-systemet .....	1,7	1,8
NORAD .....	2,5	2,2
Frivillige organisasjoner i Norge .....	2,7	3,0
Frivillige organisasjoner i u-land .....	3,5	3,7
Det private næringsliv .....	4,4	4,3

**Tabell 10.2. Ulike befolkningsgruppers gjennomsnittlige rangering av hvilke organisasjoner som bidrar mest til vekst i u-land. 1996**

	Frivillige organisasjoner i Norge	FN-organisasjoner	NORAD	Frivillige organisasjoner i u-land	Det private næringsliv
<b>Alle</b> .....	<b>3,0</b>	<b>1,8</b>	<b>2,2</b>	<b>3,7</b>	<b>4,3</b>
<b>Kjønn</b>					
Menn .....	3,0	1,8	2,2	3,7	4,2
Kvinner .....	3,0	1,8	2,1	3,7	4,4
<b>Alder</b>					
16-24 år .....	3,1	1,6	2,2	3,7	4,3
25-44 år .....	3,1	1,8	2,2	3,6	4,3
45-66 år .....	2,9	1,8	2,1	3,8	4,3
67-79 år .....	2,7	2,0	2,1	3,7	4,4
<b>Yrkesstatus</b>					
Arbeidere .....	3,1	1,9	2,0	3,8	4,3
Funksjonær, lavere nivå .....	2,8	1,6	2,1	3,8	4,5
Funksjonær, høyere nivå .....	3,0	1,8	2,2	3,7	4,2
Selvstendige .....	3,2	1,8	2,0	3,7	4,3
Skoleelev, student .....	3,1	1,7	2,3	3,6	4,3
Pensjonist .....	2,8	1,9	2,2	3,7	4,4
Hjemmearbeidende .....	3,0	1,7	1,9	3,9	4,5
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	:
<b>Utdanning</b>					
Grunnskolenivå .....	2,9	1,9	2,1	3,8	4,3
Gymnasnivå .....	3,0	1,8	2,1	3,7	4,4
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	3,2	1,8	2,2	3,6	4,2
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	3,2	1,7	2,3	3,6	4,2
<b>Husholdningsinntekt</b>					
Under 100 000 .....	3,1	2,0	2,3	3,4	4,1
100 000 - 199 999 .....	2,8	2,0	2,2	3,6	4,3
200 000 - 299 999 .....	2,9	1,8	2,1	3,8	4,3
300 000 - 399 999 .....	3,1	1,7	2,1	3,7	4,4
400 000 eller mer .....	3,1	1,7	2,2	3,7	4,3
<b>Landsdel</b>					
Akershus og Oslo .....	3,2	1,6	2,2	3,8	4,2
Østlandet ellers .....	3,0	1,8	2,1	3,7	4,3
Agder og Rogaland .....	3,0	1,8	2,2	3,8	4,2
Vestlandet .....	3,0	1,8	2,2	3,7	4,3
Trøndelag .....	2,8	1,8	2,1	3,7	4,5
Nord-Norge .....	3,0	2,0	2,1	3,5	4,5
<b>Bosted</b>					
Spredtbygd .....	3,0	1,9	2,0	3,7	4,4
Tettbygd under 20 000 .....	2,9	1,7	2,2	3,7	4,3
Tettbygd 20 000-99 999 .....	3,0	1,7	2,2	3,8	4,3
Tettbygd 100 000 eller mer .....	3,2	1,8	2,2	3,6	4,2
<b>Partisympati</b>					
Sosialistisk Venstreparti .....	3,0	1,8	2,0	3,6	4,6
Arbeiderpartiet .....	3,1	1,7	2,2	3,7	4,3
Venstre .....	3,1	1,7	2,4	3,5	4,2
Kristelig Folkeparti .....	2,4	2,0	2,2	3,9	4,5
Senterpartiet .....	3,0	1,8	2,2	3,6	4,4
Høyre .....	3,1	1,7	2,3	3,8	4,1
Fremskrittspartiet .....	2,9	1,9	2,0	3,8	4,3
<b>Kontakt med u-land</b>					
Vært i u-land siste 10 år .....	3,0	1,8	2,3	3,6	4,2
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	3,0	1,7	2,1	3,8	4,4
Kjenner noen fra u-land .....	3,0	1,7	2,3	3,8	4,1
Kjenner ingen fra u-land .....	3,0	1,8	2,2	3,7	4,3
<b>Holdninger til u-hjelp</b>					
For .....	3,0	1,8	2,2	3,7	4,3
Mot .....	2,8	1,9	2,2	3,8	4,3

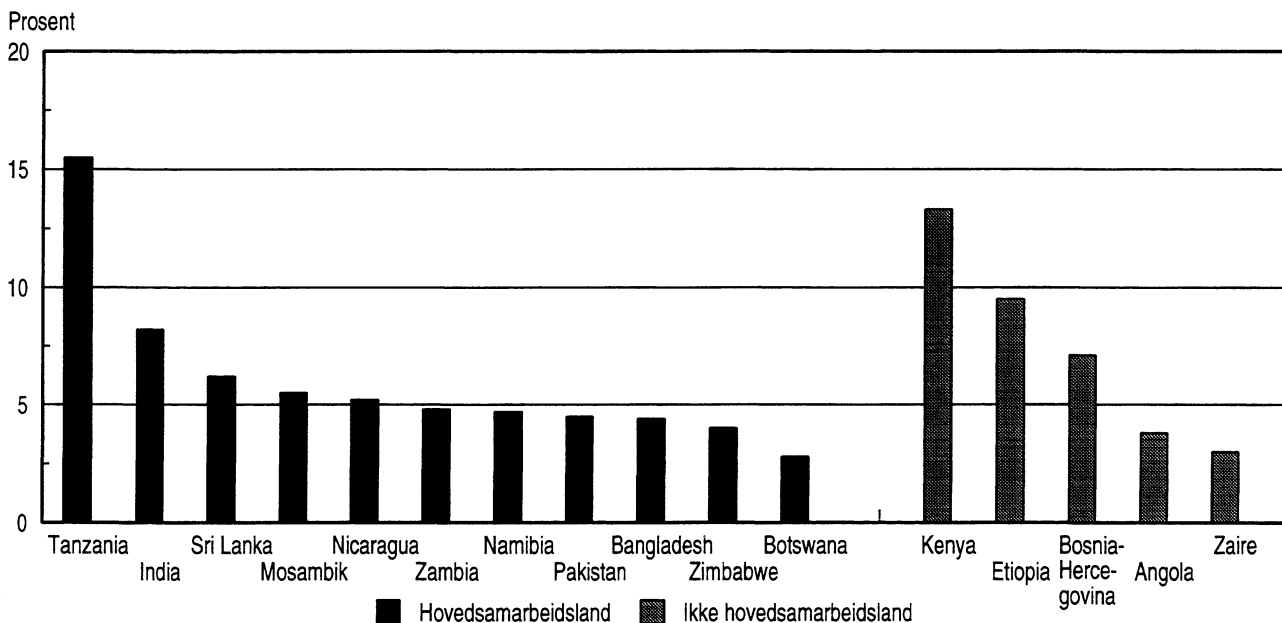
# 11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland

Norske myndigheter betrakter 11 u-land som hovedsamarbeidsland eller programland i bistandspolitikken. To tredjedeler av den norske befolkning kan ikke nevne navnet på noen av disse 11 u-landene. 17 prosent kan nevne ett land, 9 prosent kan nevne to land, 4 prosent kan nevne tre land og 4 prosent kan nevne fire eller flere programland. Andelen som ikke kan nevne noen land har økt fra 46 til 66 prosent siden 1993.

Tanzania er det programlandet som flest kjenner til, med 16 prosent. Deretter nevner 8 prosent India og 6 prosent Sri Lanka og Mosambik. De andre programlandene er det 5 prosent eller færre som kjenner til. Det er også registrert andre land som ikke er programland. Kenya, Etiopia, Bosnia-Hercegovina, Angola og Zaire er de landene som flest nevner at de tror Norge har et spesielt nært samarbeid med.

Personer som kjenner noen som kommer fra u-land eller som selv har vært i u-land i forbindelse med arbeid har bedre kunnskap om Norges hovedsamarbeidsland enn andre. 15 prosent av dem som kjenner personer fra u-land kan nevne minst fire programland. Videre er kunnskapen om hvilke u-land Norge samarbeider med, størst blant personer med høyere utdanning og høy inntekt. I den yngste aldersgruppen kan fire av fem ikke nevne noen programland.

Figur 11.1. Andel som nevner ulike land som hovedsamarbeidsland. 1996. Prosent





Tabell 11.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om Norges hovedsamarbeidsland, 1996. Prosent

	Antall riktige hovedsamarbeidsland						Antall personer
	Ingen land	Ett land	To land	Tre land	Fire eller flere land	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>66</b>	<b>17</b>	<b>9</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>100</b>	<b>1 346</b>
<b>Kjønn</b>							
Menn .....	61	18	11	5	5	100	699
Kvinner .....	72	16	8	2	3	100	647
<b>Alder</b>							
16-24 år .....	81	12	5	1	1	100	196
25-44 år .....	65	18	9	4	4	100	592
45-66 år .....	62	18	11	4	5	100	421
67-79 år .....	62	17	14	4	4	100	137
<b>Yrkesstatus</b>							
Arbeidere .....	70	16	7	4	2	100	241
Funksjonær, lavere nivå .....	78	12	5	3	2	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	58	20	11	4	6	100	487
Selvstendige .....	68	17	10	2	3	100	96
Skoleelev, student .....	78	14	6	3	-	100	109
Pensjonist .....	67	17	11	4	2	100	245
Hjemmearbeidende .....	71	15	8	-	6	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	:	100	11
<b>Utdanning</b>							
Grunnskolenivå .....	74	16	7	1	2	100	272
Gymnasnivå .....	69	17	8	3	3	100	689
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	52	20	16	7	6	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	49	20	16	8	8	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>							
Under 100 000 .....	76	8	13	3	-	100	76
100 000 - 199 999 .....	74	16	6	3	1	100	186
200 000 - 299 999 .....	66	18	9	3	4	100	250
300 000 - 399 999 .....	66	16	9	5	4	100	261
400 000 eller mer .....	57	21	12	4	5	100	402
<b>Landsdel</b>							
Akershus og Oslo .....	66	17	10	3	5	100	287
Østlandet ellers .....	70	17	10	3	1	100	368
Agder og Rogaland .....	61	17	10	4	8	100	192
Vestlandet .....	64	17	10	4	5	100	250
Trøndelag .....	65	18	9	6	2	100	116
Nord-Norge .....	70	19	5	4	2	100	133
<b>Bosted</b>							
Spredtbygd .....	69	16	10	2	3	100	354
Tettbygd under 20 000 .....	62	18	10	5	5	100	456
Tettbygd 20 000-99 999 .....	72	16	6	3	2	100	258
Tettbygd 100 000 eller mer .....	62	17	11	3	6	100	276
<b>Partisypati</b>							
Sosialistisk Venstreparti .....	59	21	14	2	4	100	81
Arbeiderpartiet .....	69	16	8	3	3	100	404
Venstre .....	49	20	15	7	10	100	41
Kristelig Folkeparti .....	53	20	18	8	2	100	66
Senterpartiet .....	68	18	7	2	4	100	123
Høyre .....	54	21	14	5	5	100	187
Fremskrittspartiet .....	73	13	6	6	2	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>							
Vært i u-land siste 10 år .....	58	22	11	5	4	100	556
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	72	14	8	3	3	100	788
Kjenner noen fra u-land .....	35	22	20	8	15	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	68	17	9	3	3	100	1 271
<b>Holdning til u-hjelp</b>							
For .....	64	18	9	4	4	100	1 131
Mot .....	74	11	10	3	1	100	202

## 12. Kunnskap om NORAD

Undersøkelsen inneholder to spørsmål som kartlegger hvor mye kunnskap folk har om NORAD og hvilken rolle direktoratet spiller i norsk bistandspolitikk. Halvparten av den norske befolkning vet at NORADs viktigste ansvarsområde er den langsiktige bistanden som går fra Norge og direkte til mottakerlandene. 20 prosent tror at NORADs viktigste oppgaver er nødhjelpen som gis direkte til mottakerlandene. 15 prosent tror at NORAD arbeider med langsiktig bistand gjennom internasjonale organisasjoner, mens 13 prosent tror det viktigste ansvarsområdet er nødhjelp gjennom internasjonale organisasjoner.

77 prosent av befolkningen med utdanning på høyeste universitets- og høghskolenivå svarer riktig på spørsmålet om NORADs viktigste ansvarsområde. Det samme gjør 31 prosent i gruppen med utdanning på grunnskolenivå. Kunnskapen om hva NORAD arbeider med er dessuten større i tettbygde enn i spredtbygde strøk. Blant Venstrevelgere er det 71 prosent som svarer riktig på dette spørsmålet.

På den andre siden er det liten kunnskap om måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt. 71 prosent tror at NORAD driver egne utviklingsprosjekt, mens bare 20 prosent svarer at de først og fremst gir finansiell støtte til prosjekt som er drevet av andre. 9 prosent har ikke gjort seg opp noen mening om dette spørsmålet.

Når det gjelder måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt, registreres et motsatt mønster i forholdet mellom utdanningsnivå og kunnskap. 25 prosent blant personer med utdanning på grunnskolenivå svarer at NORAD gir støtte til andres prosjekt, mot 16 prosent i gruppen med utdanning på høyeste universitets- og høghskolenivå. Dessuten svarer folk som har personlig kontakt med u-land eller personer fra u-land oftere enn andre at NORAD driver egne prosjekt. Dette tyder på at NORADs arbeidsform er lite kjent og at det er vanskelig å holde fra hverandre hvorvidt NORAD driver prosjekt eller ikke, så lenge de er på stedet, gir råd og evaluerer prosjektene.

**Tabell 12.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om hvilken form for bistand som er NORADs viktigste arbeidsområde, og om hva NORADs bevilgninger går til. 1996. Prosent**

	NORADs ansvarsområde						Hvilke prosjekt støtter NORAD				Antall personer
	Bilateral nødhjelp	Bilateral langsiktig bistand	Multi-lateral nødhjelp	Multi-lateral langsiktig bistand	Vet ikke	I alt	Egne prosjekt	Andres prosjekt	Vet ikke	I alt	
<b>Alle</b> .....	<b>20</b>	<b>48</b>	<b>13</b>	<b>15</b>	<b>4</b>	<b>100</b>	<b>71</b>	<b>20</b>	<b>9</b>	<b>100</b>	<b>1 344</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	19	50	14	13	4	100	73	17	9	100	698
Kvinner .....	20	45	13	17	5	100	69	22	9	100	646
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	22	39	16	18	4	100	61	31	8	100	196
25-44 år .....	18	52	12	16	3	100	77	16	7	100	591
45-66 år .....	19	49	13	14	5	100	70	19	11	100	420
67-79 år .....	26	36	18	10	9	100	62	21	17	100	137
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	24	42	16	14	3	100	75	16	9	100	241
Funksjonær, lavere nivå .....	20	46	13	16	4	100	74	20	5	100	98
Funksjonær, høyere nivå .....	15	59	9	14	3	100	75	18	7	100	487
Selvstendige .....	16	49	10	22	3	100	76	16	8	100	96
Skoleelev, student .....	21	40	14	19	6	100	61	31	8	100	109
Pensjonist .....	25	36	18	12	9	100	61	23	17	100	244
Hjemmearbeidende .....	13	40	25	15	8	100	67	25	8	100	48
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	:	100	:	:	:	100	10
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	25	31	18	18	7	100	58	25	16	100	271
Gymnasnivå .....	21	45	14	16	4	100	75	17	9	100	688
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	13	63	5	16	2	100	73	23	4	100	135
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	8	77	7	5	3	100	81	16	3	100	168
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	13	50	16	14	7	100	67	26	7	100	76
100 000 - 199 999 .....	25	35	17	15	8	100	65	22	12	100	185
200 000 - 299 999 .....	21	48	13	16	2	100	71	19	10	100	250
300 000 - 399 999 .....	22	45	14	17	2	100	67	25	8	100	261
400 000 eller mer .....	16	59	10	12	3	100	81	14	5	100	402
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	17	57	8	14	3	100	76	17	7	100	286
Østlandet ellers .....	20	38	16	19	7	100	65	24	12	100	368
Agder og Rogaland .....	23	47	11	16	3	100	72	23	5	100	191
Vestlandet .....	22	46	17	11	4	100	74	16	9	100	250
Trøndelag .....	16	53	11	14	6	100	72	17	11	100	116
Nord-Norge .....	18	50	15	14	2	100	71	18	11	100	133
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	19	42	17	15	7	100	69	18	12	100	354
Tettbygd under 20 000 .....	20	46	15	16	4	100	71	19	10	100	455
Tettbygd 20 000-99 999 .....	21	47	10	17	5	100	71	22	7	100	258
Tettbygd 100 000 eller mer .....	17	58	10	12	2	100	74	21	5	100	276
<b>Partisypati</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	10	57	15	11	7	100	77	20	4	100	81
Arbeiderpartiet .....	23	45	13	16	2	100	70	20	9	100	403
Venstre .....	5	71	15	7	2	100	78	15	7	100	41
Kristelig Folkeparti .....	15	56	11	14	5	100	74	15	11	100	66
Senterpartiet .....	18	42	16	19	5	100	73	18	9	100	123
Høyre .....	16	62	7	12	3	100	76	19	4	100	187
Fremskrittspartiet .....	28	29	20	18	5	100	65	28	8	100	127
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	17	54	10	15	3	100	74	20	6	100	555
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	21	43	16	15	6	100	69	20	11	100	788
Kjenner noen fra u-land .....	12	66	5	12	4	100	80	16	4	100	74
Kjenner ingen fra u-land .....	20	46	14	15	4	100	71	20	9	100	1 270
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	18	51	13	15	4	100	72	20	8	100	1 130
Mot .....	28	32	16	15	8	100	65	21	14	100	202

## 13. Kunnskap om og holdning til mottakeransvaret

Et av myndighetenes prinsipp ved fordeling av u-hjelp kalles mottakeransvar. Dette innebærer at mottakerne av bistanden har ansvaret for planlegging, gjennomføring og oppfølging av de konkrete utviklingsprosjektene. Bare 3 prosent av befolkningen kjenner til hva mottakeransvaret innebærer og kan gi en riktig definisjon av begrepet. 7 prosent av befolkningen med høyeste utdanningsnivå kjenner begrepet og 8 prosent av dem som personlig kjenner noen fra u-land. Ellers er det små forskjeller mellom ulike befolkningsgrupper på dette spørsmålet.

24 prosent mener at mottakerne av u-hjelpen bør velge hva u-hjelpsmidlene konkret skal gå til. 36 prosent mener at Norge selv bør bestemme dette, mens 39 prosent mener at det bør bestemmes i samarbeid mellom giver og mottakerland.

35 prosent mener at mottakerne bør ha hovedansvaret for den praktiske gjennomføringen av prosjektene. 29 prosent mener at dette bør være Norges ansvar, mens 35 prosent mener at dette bør være et felles ansvar.

Støtten til mottakeransvaret er sterkest blant personer med høyere utdanning. 36 prosent av gruppen med høyeste utdanningsnivå mener at mottakerne bør bestemme hva pengene skal gå til og 57 prosent mener at mottakerne bør ha ansvaret for de konkrete prosjektene. Tilsvarende tall for personer med utdanning på grunnskolenivå er 18 og 21 prosent.

Det er relativt sterk oppslutning om mottakeransvaret blant høyere funksjonærer, i høyeste inntektsgruppe, i tettbygde strøk og blant personer som kjenner noen fra u-land. Fordelt på partisympati er det sterkest oppslutning i Venstre og Sosialistisk Venstreparti.

Annenhver Fremskrittspartivelger mener at Norge bør velge hva u-hjelpsmidlene skal gå til. Blant motstanderne av u-hjelp er det også halvparten som mener dette og 43 prosent som mener at Norge bør ha ansvaret for de konkrete utviklingsprosjektene.

**Tabell 13.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om mottakeransvar og holdninger til myndighetsfordeling mellom Norge og mottakerlandene. 1996. Prosent**

	Kan definere mottakeransvar	Hvem bør velge hva pengene skal gå til					Hvem bør ha ansvar for konkrete prosjekt				
		Norge	Mottaker	Begge i samarbeid	Vet ikke	I alt	Norge	Mottaker	Begge i samarbeid	Vet ikke	I alt
<b>Alle</b> .....	<b>3</b>	<b>36</b>	<b>24</b>	<b>39</b>	<b>1</b>	<b>100</b>	<b>29</b>	<b>35</b>	<b>35</b>	<b>1</b>	<b>100</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	3	40	21	39	1	100	29	38	32	1	100
Kvinner .....	3	33	28	39	1	100	30	33	37	0	100
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	3	35	24	39	1	100	28	37	35	1	100
25-44 år .....	3	35	24	41	1	100	28	38	34	1	100
45-66 år .....	4	36	24	39	1	100	29	36	34	1	100
67-79 år .....	2	44	25	30	1	100	39	20	39	1	100
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	3	45	20	34	1	100	36	29	34	1	100
Funksjonær, lavere nivå .....	2	33	27	40	1	100	31	24	45	-	100
Funksjonær, høyere nivå .....	5	30	27	42	1	100	23	44	32	0	100
Selvstendige .....	2	35	24	40	1	100	27	38	32	3	100
Skoleelev, student .....	3	32	19	48	1	100	25	36	39	-	100
Pensjonist .....	2	43	23	32	1	100	36	28	35	1	100
Hjemmearbeidende .....	2	38	19	42	2	100	31	27	42	-	100
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	:	100	:	:	:	:	100
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	2	47	18	33	1	100	39	21	39	1	100
Gymnasnivå .....	2	39	21	40	1	100	32	32	35	1	100
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	5	19	35	45	1	100	16	47	36	2	100
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	7	21	36	42	1	100	15	57	27	1	100
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	2	32	21	46	1	100	38	29	32	1	100
100 000 - 199 999 .....	2	39	23	35	3	100	32	29	37	1	100
200 000 - 299 999 .....	3	40	24	35	1	100	33	26	41	1	100
300 000 - 399 999 .....	2	38	22	40	-	100	30	36	34	-	100
400 000 eller mer .....	4	32	28	39	1	100	23	48	28	0	100
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	4	38	27	34	1	100	27	41	31	1	100
Østlandet ellers .....	4	33	22	43	2	100	28	34	36	2	100
Agder og Rogaland .....	3	30	19	50	1	100	28	27	45	-	100
Vestlandet .....	3	40	24	34	1	100	33	32	34	1	100
Trøndelag .....	3	43	28	28	-	100	29	47	24	-	100
Nord-Norge .....	1	38	25	36	1	100	31	34	35	-	100
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	3	36	21	41	1	100	32	29	37	1	100
Tettbygd under 20 000 .....	3	34	24	41	1	100	28	35	36	1	100
Tettbygd 20 000-99 999 .....	2	43	22	34	1	100	28	33	40	0	100
Tettbygd 100 000 eller mer .....	4	34	29	36	1	100	29	46	25	1	100
<b>Partisympati</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	4	22	36	41	1	100	14	47	40	-	100
Arbeiderpartiet .....	3	39	20	40	1	100	30	36	33	1	100
Venstre .....	4	17	39	44	-	100	20	51	29	-	100
Kristelig Folkeparti .....	3	27	20	52	2	100	35	29	36	-	100
Senterpartiet .....	3	41	21	38	-	100	36	29	35	-	100
Høyre .....	5	34	29	35	2	100	23	41	34	2	100
Fremskrittspartiet .....	2	50	23	27	1	100	37	33	29	1	100
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	4	31	27	40	1	100	25	41	33	1	100
Ikke vært i u-land siste 10 år ...	2	40	22	38	1	100	32	31	36	1	100
Kjenner noen fra u-land .....	8	24	38	35	3	100	15	54	27	4	100
Kjenner ingen fra u-land .....	3	37	23	39	1	100	30	34	35	1	100
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	3	33	25	41	1	100	27	37	35	1	100
Mot .....	2	51	20	27	2	100	43	27	29	1	100

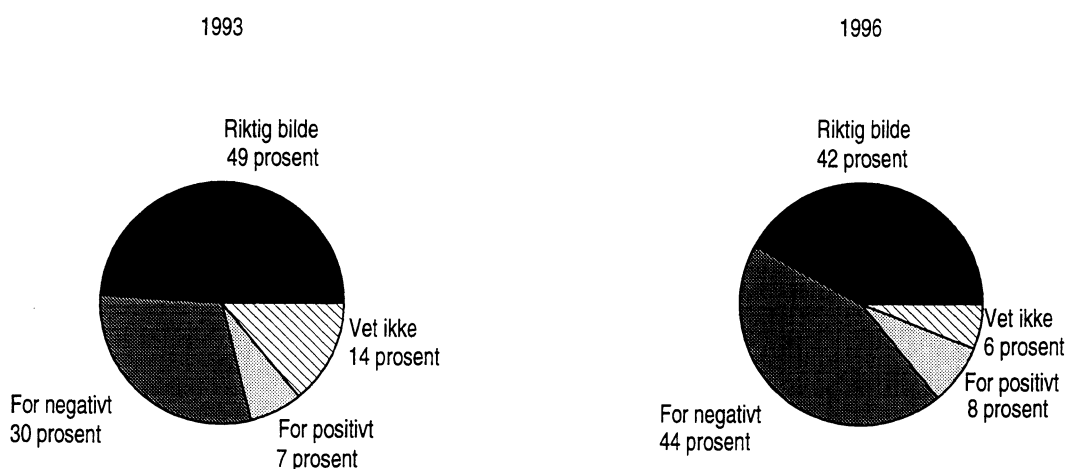
# 14. U-land i massemedier

44 prosent mener at massemedia gir et for negativt bilde av situasjonen i u-landene. 8 prosent mener at media tegner et for positivt bilde av u-landene og 42 prosent mener at det bildet massemedia gir stort sett er riktig. Siden 1993 har det skjedd en økning fra 30 til 44 prosent i andelen som mener at bildet er for negativt, og en nedgang fra 49 til 42 prosent i andelen som mener bildet er riktig.<sup>1</sup>

Blant selvstendig næringsdrivende, studenter og blant motstandere av u-hjelp mener over halvparten at massemedia tegner et for negativt bilde av situasjonen i u-land. Blant venstrevelgerne og hjemmearbeidende mener 15 prosent at bildet er for positivt.

Halvparten av befolkningen sier at de er litt interessert i stoff om u-land og u-hjelp i massemedia. 37 prosent er en del interessert mens bare 6 prosent er svært interessert. 7 prosent svarer at de ikke er interessert i slikt stoff. Interessen er størst blant folk som har personlig kontakt med u-land eller personer fra u-land. Tilhengerne til Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti er også mer interessert i u-landsstoff enn resten av befolkningen. Motstandere av u-hjelp er lite interessert i u-landsstoff i massemedia.

Figur 14. 1. Holdning til massemedias bilde av u-land. 1993 og 1996. Prosent



<sup>1</sup> I Statistisk sentralbyrås Rapporter 93/27 er svarkategoriene på dette spørsmålet blitt feil, dvs. at kategoriene «for negativt» og «for positivt» er byttet om.

**Tabell 14.1. Ulike befolkningsgruppers holdninger til massemedias bilde av situasjonen i u-land og interesse i stoff om u-land og u-hjelp. 1996. Prosent**

	Medias bilde av u-land					Interesse i stoff om u-land og u-hjelp					
	Riktig bilde	For negativt bilde	For positivt bilde	Vet ikke	I alt	Svært interessert	En del interessert	Litt interessert	Ikke interessert	Vet ikke	I alt
<b>Alle</b> .....	<b>42</b>	<b>44</b>	<b>8</b>	<b>6</b>	<b>100</b>	<b>6</b>	<b>37</b>	<b>51</b>	<b>7</b>	<b>0</b>	<b>100</b>
<b>Kjønn</b>											
Menn .....	41	44	8	6	100	6	34	53	7	0	100
Kvinner .....	42	44	8	6	100	5	40	49	7	-	100
<b>Alder</b>											
16-24 år .....	40	49	7	4	100	2	34	55	9	-	100
25-44 år .....	44	43	8	5	100	5	36	53	6	0	100
45-66 år .....	40	42	8	10	100	8	36	50	6	-	100
67-79 år .....	38	47	9	6	100	4	49	40	8	-	100
<b>Yrkesstatus</b>											
Arbeidere .....	49	38	9	4	100	4	29	57	9	-	100
Funksjonær, lavere nivå .....	42	44	7	7	100	2	41	51	6	-	100
Funksjonær, høyere nivå .....	42	42	7	8	100	7	41	47	5	-	100
Selvstendige .....	32	54	6	7	100	4	25	65	6	-	100
Skoleelev, student .....	38	53	7	2	100	4	30	58	8	-	100
Pensjonist .....	37	48	8	7	100	7	41	44	7	0	100
Hjemmearbeidende .....	54	27	15	4	100	6	33	58	2	-	100
Andre ikke yrkesaktive .....	:	:	:	:	100	:	:	:	:	:	100
<b>Utdanning</b>											
Grunnskolenivå .....	40	44	9	7	100	7	30	53	11	-	100
Gymnasnivå .....	44	45	7	5	100	3	34	57	6	-	100
Universitet/høgskole, nivå 1 .....	45	34	9	12	100	7	55	33	5	-	100
Universitet/høgskole, nivå 2+ .....	38	46	8	8	100	9	49	40	2	-	100
<b>Husholdningsinntekt</b>											
Under 100 000 .....	37	48	12	3	100	7	37	49	5	1	100
100 000 - 199 999 .....	47	42	8	4	100	8	39	47	6	-	100
200 000 - 299 999 .....	44	44	7	4	100	6	33	53	7	-	100
300 000 - 399 999 .....	45	37	9	9	100	5	36	53	6	-	100
400 000 eller mer .....	41	45	7	6	100	6	38	50	6	-	100
<b>Landsdel</b>											
Akershus og Oslo .....	40	42	9	8	100	8	40	48	4	0	100
Østlandet ellers .....	42	44	8	7	100	2	32	56	10	-	100
Agder og Rogaland .....	41	43	9	6	100	7	35	52	6	-	100
Vestlandet .....	40	48	7	5	100	5	41	47	6	-	100
Trøndelag .....	48	38	8	6	100	4	34	54	7	-	100
Nord-Norge .....	41	48	5	6	100	7	41	47	5	-	100
<b>Bosted</b>											
Spredtbygd .....	40	47	8	6	100	4	35	51	10	-	100
Tettbygd under 20 000 .....	45	41	7	6	100	5	37	53	5	-	100
Tettbygd 20 000-99 999 .....	39	47	8	6	100	5	35	54	6	0	100
Tettbygd 100 000 eller mer .....	40	43	9	8	100	9	41	46	4	-	100
<b>Partisympati</b>											
Sosialistisk Venstreparti .....	52	37	9	2	100	10	52	28	10	-	100
Arbeiderpartiet .....	42	47	7	4	100	4	36	55	5	-	100
Venstre .....	41	32	15	12	100	7	46	44	2	-	100
Kristelig Folkeparti .....	50	35	9	6	100	12	45	39	3	-	100
Senterpartiet .....	45	43	6	7	100	2	30	59	9	-	100
Høyre .....	39	44	9	9	100	5	42	48	5	-	100
Fremskrittspartiet .....	39	47	7	7	100	7	27	58	8	-	100
<b>Kontakt med u-land</b>											
Vært i u-land siste 10 år .....	42	44	8	6	100	10	43	43	3	-	100
Ikke vært i u-land siste 10 år .....	41	44	8	7	100	2	32	57	9	-	100
Kjenner noen fra u-land .....	42	39	11	8	100	18	38	39	4	1	100
Kjenner ingen fra u-land .....	42	44	8	6	100	5	37	52	7	-	100
<b>Holdning til u-hjelp</b>											
For .....	43	43	8	6	100	6	40	50	4	-	100
Mot .....	33	52	8	7	100	2	19	58	20	-	100

# Dokumentasjon av datainnsamlingen

## Datainnsamling

Undersøkelsen om holdninger til og kunnskap om u-hjelp ble gjennomført som en del av Statistisk sentralbyrås omnibusundersøkelse i november 1996. Feltarbeidet ble gjennomført over fire uker i perioden 18. november-16. desember 1996. Den siste uken ble hovedsakelig brukt til oppfølging. 71,3 prosent av intervjuene er gjennomført som besøksintervju (intervjuerne oppsøker respondentene personlig). De resterende intervjuene ble gjennomført over telefon. Det ble gitt tillatelse til telefonintervju i de tilfeller respondenten ellers ville nekte å delta, når reiseavstanden mellom intervjuer og respondent var særlig lang eller når respondenten hadde flyttet til et område av landet hvor Statistisk sentralbyrå ikke har intervjuere i nærheten.

## Utvalg

I alt ble det trukket ut 2 000 personer i alderen 16-79 år (alder pr. 31.12.1996). Utvalget av personer er trukket i

to trinn med utgangspunkt i Statistisk sentralbyrås standard utvalgsplan.

I utvalgsplanen er hele landet inndelt i et sett av utvalgsområder, som igjen er gruppert i 109 strata. Utvalgsområdene er kommuner eller grupper av kommuner. Kommuner med lavt innbyggertall er slått sammen med andre kommuner, slik at alle utvalgsområder har minst 7 prosent av samlet innbyggertall i det stratomet området tilhører. I en del tilfeller er mindre omegnskommuner til folkerike kommuner slått sammen med den store kommunen, til ett område. Alle kommuner med mer enn 30 000 innbyggere og en del kommuner med mellom 25 000 og 30 000 innbyggere er tatt ut som egne strata. De andre utvalgsområdene er stratifisert innen hvert fylke etter næringsstruktur, bosettings- tetthet, sentralitet, pendlings- og handelsmønstre, mediadekning og kommunikasjoner. I første trinn trekkes et utvalgsområde fra hvert stratum. Utvalgsom-

**Tabell 1. Frafall etter årsak. Prosent**

	Antall personer	Prosent av frafall	Prosent av bruttoutvalg
<b>Frafall i alt</b>	<b>631</b>	<b>100,0</b>	<b>31,9</b>
<b>Nekting i alt</b>	<b>338</b>	<b>53,6</b>	<b>17,1</b>
Respondenten nekter	326	51,7	16,5
Andre nekter på vegne av respondenten	12	1,9	0,6
<b>Sykdom mv. i alt</b>	<b>54</b>	<b>8,6</b>	<b>2,7</b>
Kortvarig sykdom	11	1,7	0,6
Langvarig sykdom	38	6,0	1,9
Sykdom/dødsfall i familien	5	0,8	0,3
<b>Ikke å treffe i alt</b>	<b>127</b>	<b>20,1</b>	<b>6,4</b>
Bortreist på ferie, arbeid/forretningsreise el.	42	6,7	2,1
Ikke å treffe av andre grunner	85	13,5	4,3
<b>Annet frafall i alt</b>	<b>112</b>	<b>17,8</b>	<b>5,7</b>
Bolig/adresse ikke funnet	25	4,0	1,3
For langt å reise, har ikke telefon	9	1,4	0,5
Språkproblemer	8	1,3	0,4
Andre grunner	70	11,1	3,5



råder som utgjør egne strata er trukket ut med 100 prosent sannsynlighet. De resterende er trukket ut med en sannsynlighet proporsjonal med innbyggertallet i utvalgsområdet. I andre trinn er utvalget av personer trukket tilfeldig fra de 109 utvalgsområdene. Trekkingen på andre trinn foregår slik at utvalget er selveienende når begge trinn ses under ett.

### Frafall

Av de 2 000 personene som ble trukket ut for intervju, var 23 flyttet til utlandet eller døde. Disse tilhører derfor ikke målpopulasjonen, og er utelatt. Bruttoutvalget utgjør dermed 1 977 personer. Av disse ble det oppnådd intervju med 1 346 personer, eller 68,1 prosent. Frafallet utgjør dermed 31,9 prosent.

Tabell 1 viser at nekting er den vanligste årsaken til frafall og omfatter 53,6 prosent av frafallet og 17,1 prosent av bruttoutvalget. Hvert femte frafall skyldes at intervjuobjektet (IO) ikke er truffet i intervjuperioden, nesten hvert tiende frafall skyldes sykdom og resten skyldes andre frafallsårsaker.

### Utvalgsskjevhet

Frafall fører til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant de som svarte, (nettoutvalget) enn blant dem som ble forsøkt intervjuet (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører nødvendigvis ikke at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. Omvendt innebærer godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ikke noen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Tabell 2 viser hvordan kjennemerkene kjønn, alder og landsdel er fordelt i bruttoutvalget, frafallet og nettoutvalget. Det er en viss overrepresentasjon av menn i nettoutvalget i forhold til bruttoutvalget. Aldersmessig er det en overrepresentasjon på 3 prosentpoeng av gruppen 25-44 år og en tilsvarende underrepresentasjon av gruppen 67-79 år. Ser vi alder og kjønn i sammenheng, ser vi at det særlig er eldre kvinner som er underrepresentert, og kvinnene i den eldste aldersgruppen har en svarprosent på bare 46. Kvinner i alderen 25-44 år og menn i alderen 25-66 år er overrepresentert i nettoutvalget, mens de andre gruppene er noe underrepresentert. Fordelt på landsdel er det rimelig bra samsvar mellom nettoutvalget og bruttoutvalget.

Skjevhetene når det gjelder alder og kjønn i denne undersøkelsen er så store, at en ved analyser av variabler som korrelerer med kjønn og alder kan vurdere å vekte resultatene for å få mer korrekte estimat for befolkningen totalt. For å kontrollere for effekten av skjevhetene, ble det laget vekter basert på kjønn og alder med grunnlag i fordelingene i netto- og bruttoutvalget. Deretter ble det kjørt ut frekvensfordelinger med og uten vektning for innledningsspørsmålet om holdning til u-hjelp. Sammenlikninger av de to fordelingene viste at vektin-

**Tabell 2. Bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg, etter kjønn, alder og landsdel. Prosent**

	Bruttoutvalg	Frafall	Nettoutvalg
<b>I alt</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Kjønn</b>			
Menn	49,7	44,9	52,0
Kvinner	50,3	55,2	48,1
<b>Aldersgrupper</b>			
16-24 år	15,3	17,0	14,6
25-44 år	41,0	34,7	44,0
45-66 år	30,4	28,4	31,3
67-79 år	13,3	20,0	10,2
<b>Kjønn og alder</b>			
Menn 16-24 år	6,8	7,1	6,7
Menn 25-44 år	21,8	19,0	23,0
Menn 45-66 år	15,2	11,3	17,0
Menn 67-79 år	5,9	7,5	5,2
Kvinner 16-24 år	8,5	9,8	7,9
Kvinner 25-44 år	19,3	15,7	21,0
Kvinner 45-66 år	15,2	17,1	14,3
Kvinner 67-79 år	7,4	12,5	5,0
<b>Landsdel</b>			
Oslo og Akershus	21,4	21,4	21,3
Østlandet ellers	28,1	29,6	27,3
Agder og Rogaland	13,5	11,9	14,3
Vestlandet	18,2	17,4	18,6
Trøndelag	8,8	9,0	8,6
Nord-Norge	10,1	10,6	9,9
<b>Antall personer</b>	<b>1 977</b>	<b>631</b>	<b>1 346</b>

gen ikke gav resultat som var signifikant forskjellig fra fordelingene uten vektning. Det tyder på at skjevhetene i utvalget i utgangspunktet ikke gir grunn til å vekte resultatene, med mindre variablene korrelerer sterkt med kjønn og alder.

Samtidig er det grunn til å minne om at vektning reduserer skjevheter bare dersom det, for de kjennemerkene som blir brukt ved vektning, er slik at de personene i ei gruppe som har svart er representative for dem som ikke har deltatt. Dersom dette ikke er en riktig antakelse, vil vektningen kunne føre til at resultatene ligger lenger unna populasjonens sanne verdi enn det som er tilfellet uten vektning.

### Utvalgsvarians

Fordi resultatene bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som undersøkelsen dekker, er det knyttet en viss usikkerhet til dem. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. I og med at utvalget er trukket etter reglene for tilfeldig utvalg, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen, men tabell 3 viser størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Av tabellen går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La  $M$  være den beregnede størrelsen og  $S$  være et anslag for standardavviket til  $M$ . Konfidensintervallet med grensene  $(M-2S)$  og  $(M+2S)$ , vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 3 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 70 er 2,5 når antall observasjoner er 500. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene  $70 \pm 2 \times 2,5$ . Det vil si at intervallet som strekker seg fra 65 til 75 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen hadde vært med i undersøkelsen.

Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene  $(M+S)$  og  $(M-S)$  vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene  $(M+2,6S)$  og  $(M-2,6S)$  vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammelikne prosenttall for flere grupper. Da er det viktig å være oppmerksom på at når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratrotten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

### Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltelling og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen.

All datainnsamling i denne undersøkelsen har foregått ved hjelp av bærbare pc'er. Dette foregår på den måten at intervjuerne har med seg pc ut i felten, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerer svarene direkte.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden er at alle hopp i spørreskjema og tildeling av spørsmål til undergrupper programmeres på forhånd. Dermed reduseres mulighetene for at intervjuerne stiller feil spørsmål til feil personer. Tildelingen av spørsmål kan defineres på grunnlag av kjennetegn man har om intervjupersonene på forhånd, men en bruker også de svarene som blir gitt underveis i spørreskjemaet.

En annen fordel med edb-assistert intervjuing er mulighetene for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Slike svarkontroller er lagt inn på to nivå. En del feilmeldinger er absolutte, og kan ikke overstyres. Andre ganger legges det inn advarsler som intervjuerne kan velge å se bort fra.

Videre gir edb-assistert intervjuing muligheter for å tilpasse ordlyden i spørsmålene avhengig av intervjuer-

**Tabell 3. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser**

Antall observasjoner	5/95	10/90	20/80	30/70	40/60	50/50
25	5,4	7,5	10,0	11,5	12,2	12,5
50	3,8	5,2	7,0	8,0	8,6	8,7
100	2,7	3,7	4,9	5,6	6,0	6,2
200	1,9	2,6	3,5	4,0	4,3	4,3
300	1,5	2,1	2,8	3,2	3,5	3,5
500	1,2	1,6	2,2	2,5	2,7	2,7
1 000	0,8	1,2	1,5	1,8	1,9	1,9
1 200	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7	1,8
1 500	0,7	0,9	1,3	1,4	1,5	1,6

sonenes situasjon eller svar på tidligere spørsmål. Dermed kan en automatisk få opp riktige ord i spørsmålsformuleringene i stedet for at spørsmålene inneholder skråstreker (han/hun, du/dere, er/var, ektefelle/samboer). Dette gir intervjusituasjonen et mer personlig preg, og det er lettere for intervjuerne å få til en muntlig samtale.

Alle disse sidene ved edb-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier, og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden. Det kan også skyldes misforståelser av spørsmål. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn, og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger). Gjennom maskinelle kontroller har man søkt å finne feil og rette opp disse.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller, og det er klart at ikke alle feil oppdages.

# SPØRRESKJEMA

## GENERELLE HOLDNINGER TIL U-HJELP

- Spm1      Så går vi over til noen spørsmål om u-hjelp.  
Som du kanskje kjenner til, gir Norge forskjellige former for hjelp til utviklingslandene i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Hva er din mening om denne hjelpen?  
Er du for eller mot at Norge gir hjelp til utviklingslandene?
- |           |   |
|-----------|---|
| FOR ..... | 1 |
| MOT ..... | 2 |
- 
- Spm2      Norge gir også hjelp til de østlige delene av Europa. Er du for eller mot at Norge gir hjelp til land i Øst-Europa?
- |           |   |
|-----------|---|
| FOR ..... | 1 |
| MOT ..... | 2 |

### HVIS IO-NUMMERET ER PARTALL:

- Spm3a      Stortinget har bevilget vel 8 milliarder kroner til u-hjelp i 1996. Til sammenlikning er forsvarsbudsjettet på rundt 24 milliarder kroner. Sosial- og trygdebudsjettet er tilgodesett med 145 milliarder kroner. Synes du beløpet til u-hjelp burde vært større, er det passe stort, burde det vært mindre eller synes du det burde vært sløyfet helt?
- |                         |         |
|-------------------------|---------|
|                         | 1 2 3 4 |
| BURDE VÆRE STØRRE ..... | (1)     |
| BELØPET ER PASSE .....  | (2)     |
| BURDE VÆRE MINDRE ..... | (3)     |
| SLØYFET HELT .....      | (4)     |

### HVIS IO-NUMMERET ER ODDETALL:

- Spm3b      Stortinget har bevilget vel 8 milliarder kroner til u-hjelp i 1996. Til sammenlikning er landbruksbudsjettet på ca. 15 milliarder kroner, og miljøvern budsjettet på rundt 3 milliarder kroner. Synes du beløpet til u-hjelp burde vært større, er det passe stort, burde det vært mindre eller synes du det burde vært sløyfet helt?
- |                         |         |
|-------------------------|---------|
|                         | 1 2 3 4 |
| BURDE VÆRE STØRRE ..... | (1)     |
| BELØPET ER PASSE .....  | (2)     |
| BURDE VÆRE MINDRE ..... | (3)     |
| SLØYFET HELT .....      | (4)     |

## TIL ALLE :

Spm4	I 1996 er det bevilget ca. 370 millioner i ulike støttetiltak for Øst-Europa. Mange mener at bevilgninger til Øst-Europa bør tas fra det beløpet som vanligvis bevilges til u-hjelp, mens andre mener at det må bevilges ekstra penger til Øst-Europa. Hvilken av disse oppfatningene ligger nærmest din holdning?	
	TAS AV U-HJELPSMIDLENE .....	1
	BEVILGES EKSTRA .....	2
Spm5	Noen mener at Norge er et rikt land som har råd til å gi økonomisk hjelp til u-land. Andre mener at de økonomiske og sosiale problemene i Norge er så store for tiden, at pengene heller bør brukes her. Hvilket av disse to synspunktene er du mest enig i?	
	NORGE HAR RÅD TIL Å GI U-HJELP .....	1
	PENGENE BØR HELLER BRUKES I NORGE .....	2

*SPM6 og SPM7 STILLES HVIS IO MENER AT NORGE HAR RÅD TIL Å GI U-HJELP I SPM5*

Spm6	Ville du fortsatt mene at Norge har råd til å gi hjelp til u-landene, selv om det førte til en forverring av de økonomiske og sosiale problemene her hjemme?	
	JA .....	1
	NEI .....	2
Spm7	Tror du at u-hjelpen Norge gir, kan ha slike konsekvenser?	
	JA .....	1
	NEI .....	2

*SPM8 og SPM9 STILLES HVIS IO MENER AT PENGENE HELLER BØR BRUKES I NORGE I SPM5*

Spm8	Ville du fortsatt mene at pengene bør brukes i Norge, selv om det førte til en forverring av fattigdomsproblemene i u-land?	
	JA .....	1
	NEI .....	2
Spm9	Tror du mindre u-hjelp fra Norge kan få slike konsekvenser?	
	JA .....	1
	NEI .....	2

**KONTAKT MED UTVIKLINGSLAND**

Spm10a	Kjenner du noen som kommer fra et u-land?	
	JA .....	1
	NEI .....	2
	IO KOMMER SELV FRA U-LAND .....	3

*HVIS IO KJENNER NOEN SOM KOMMER FRA ET U-LAND ELLER SELV KOMMER FRA ET U-LAND :*

Spm10b	Fra hvilke u-land kommer de personene du kjenner best? Nevn inntil tre land
--------	---

Spm11a	Har du selv i løpet av de siste 10 årene vært i u-land i forbindelse med eget arbeid eller i tilknytning til ektefelles/samboers arbeid?	
	JA .....	1
	NEI .....	2

HVIS JA :

Spm11b Hvilke land er dette? Nevn inntil tre land.

TIL ALLE :

Spm12	( *) Norske myndigheter har etablert et direkte statlig samarbeid med en del u-land. Disse landene kalles programland, mens de tidligere ble kalt hovedsamarbeidsland. Kjenner du navnet på noen av disse landene som Norge i dag har et spesielt nært samarbeid med? ( <i>Land i kursiv er ikke programland</i> )	
	ANGOLA .....	(1)
	BANGLADESH .....	(2)
	BOSNIA-HERCEGOVINA .....	(3)
	BOTSWANA .....	(4)
	ETIOPIA .....	(5)
	ERITREA .....	(6)
	INDIA .....	(7)
	KENYA .....	(8)
	MOSAMBIK .....	(9)
	NAMIBIA .....	(10)
	NICARAGUA .....	(11)
	PAKISTAN .....	(12)
	SRI LANKA .....	(13)
	TANZANIA .....	(14)
	ZAMBIA .....	(15)
	ZIMBABWE .....	(16)
	ANDRE .....	(17)

HVIS ANDRE :

Sps12 Spesifiser hvilke andre land Norge samarbeider med?

**HOLDNINGER TIL ULIKE FORMER FOR UTVIKLINGSHJELP**

Spm13	Stortinget har bestemt at den norske u-hjelpen skal fordeles med om lag en halvpart til det statlige samarbeidet mellom Norge og enkelte u-land, og en halvpart til samarbeidet gjennom FN og andre internasjonale organisasjoner. Synes du Norge bør:	
	gi som nå, dvs. halvparten til det statlige samarbeidet og halvparten gjennom FN og andre internasjonale organisasjoner? .....	1
	øke andelen til det statlige samarbeidet mellom Norge og det enkelte u-land eller .....	2
	øke andelen til FN og andre internasjonale organisasjoner? .....	3

HVIS IO-NUMMERET ER ODDETALL, A FØR B.

HVIS IO-NUMMERET ER PARTALL, B FØR A.

Spm14a	Norske myndigheter gir hjelp til u-land i form av nødhjelp som skal avhjelpe akutt lidelse og i form av langsiktig bistand som skal bidra til å fremme utvikling og vekst i landene. Synes du norske myndigheters bidrag til nødhjelp burde økes, er det passe stort, burde det reduseres, eller har du ingen oppfatning om dette spørsmålet?	
	ØKES .....	1
	PASSE STORT .....	2
	REDUSERES .....	3
	INGEN MENING .....	4

Spm14b	Norske myndigheter gir hjelp til u-land i form av nødhjelp som skal avhjelpe akutt lidelse og i form av langsiktig bistand som skal bidra til å fremme utvikling og vekst i landene. Synes du norske myndigheters langsiktige bistand burde økes, er den passe stor, burde den reduseres, eller har du ingen oppfatning om dette spørsmålet?	
	ØKES .....	1
	PASSE STORT .....	2
	REDUSERES .....	3
	INGEN MENING .....	4
Spm15	Har du inntrykk av at de nødhjelpsaksjoner som Norge har deltatt i stort sett har vært vellykket, både vellykket og mislykket eller stort sett mislykket?	
	VELLYKKET .....	1
	BÅDE/OG .....	2
	MISLYKKET .....	3
Spm16	Har du inntrykk av at de langsiktige bistandsprosjektene som Norge har deltatt i stort sett har vært vellykket, både vellykket og mislykket eller stort sett mislykket?	
	VELLYKKET .....	1
	BÅDE/OG .....	2
	MISLYKKET .....	3

## NORADs ROLLE

Spm17a	(*) I Norge har vi et statlig direktorat for utviklingshjelp, NORAD, som har ansvaret for en del av den norske u-hjelpen. VIS KORT 1. På dette kortet ser du fire ulike former for u-hjelp som vi alt har vært inne på. For det første er det nødhjelp som går fra Norge og direkte til mottakerlandene. Så er det langsiktig bistand fra Norge og direkte til mottakerlandene. Videre er det nødhjelp som formidles gjennom internasjonale organisasjoner som f.eks. FN og til slutt er det langsiktig bistand som formidles gjennom internasjonale organisasjoner.	
	Hvilken av disse fire formene for u-hjelp tror du er NORADs viktigste ansvarsområde?	
	NØDHJELP DIREKTE TIL MOTTAKERLAND .....	1
	LANGSIKTIG BISTAND DIREKTE TIL MOTTAKERLANDENE .....	2
	NØDHJELP GJENNOM INTERNASJONALE ORGANISASJONER .....	3
	LANGSIKTIG BISTAND GJENNOM INTERNASJONALE ORGANISASJONER .....	4
Spm17b	Hvilken av disse fire formene for u-hjelp mener du er viktigst?	
	NØDHJELP DIREKTE TIL MOTTAKERLANDENE .....	1
	LANGSIKTIG BISTAND DIREKTE TIL MOTTAKERLANDENE .....	2
	NØDHJELP GJENNOM INTERNASJONALE ORGANISASJONER .....	3
	LANGSIKTIG BISTAND GJENNOM INTERNASJONALE ORGANISASJONER .....	4
Spm18	(*) Tror du at NORAD gjennomfører egne utviklingsprosjekt i utviklingslandene, eller tror du at NORAD først og fremst gir penger til utviklingsprosjekt som gjennomføres av andre?	
	EGNE PROSJEKT .....	1
	ANDRES PROSJEKT .....	2
Spm19a	Et av myndighetenes prinsipp ved fordeling av u-hjelp kalles mottakeransvaret. Kjenner du til hva dette mottakeransvaret innebærer?	
	JA .....	1
	NEI .....	2

*HVIS JA PÅ SPM19a :*

Sps19 Spesifiser hva mottakeransvaret innebærer.

Spm19b1	Slik regjeringen sier det, innebærer mottakeransvaret at det er mottakerne av bistanden som har ansvaret for planlegging, gjennomføring og oppfølging av de konkrete utviklingsprosjektene. Mener du at det er Norge eller mottakerne av bistanden som bør velge hva u-hjelpen konkret skal gå til?	
	NORGE .....	1
	MOTTAKER .....	2
	BEGGE I SAMARBEID .....	3
Spm19b2	Mener du det er Norge eller mottakerne av bistanden som bør ha hovedansvaret for den praktiske gjennomføringen av utviklingsprosjektene?	
	NORGE .....	1
	MOTTAKER .....	2
	BEGGE I SAMARBEID .....	3

**AKTUELL SAMFUNNSDEBATT OM U-HJELPSSPØRSMÅL**

Spm20a	For å påvirke et lands utvikling i ønsket retning, kan norske myndigheter stille betingelser om bestemte vilkår som mottakerne av u-hjelp må innfri. Synes du det er riktig å stille betingelser ved tildeling av u-hjelp eller synes du ikke dette er riktig?	
	RIKTIG .....	1
	IKKE RIKTIG .....	2

*HVIS JA PÅ SPM20a :*

Spm20b	VIS KORT 2. VED TELEFONINTERVJU, LES ALTERNATIVENE På hvilke av de områdene som er listet opp på dette kortet synes du at det er særlig viktig å stille betingelser for hjelpen? Du kan nevne inntil tre områder.	
	RESPEKT FOR MENNESKERETTIGHETER	
	MULIGHETER FOR EKSPORT FRA NORGE	
	DEMOKRATISK UTVIKLING	
	ØKONOMISK OG SOSIAL UTVIKLING FOR DE FATTIGE I LANDET	
	DET NORSKE NÆRINGSLIVETS MULIGHETER FOR Å ETABLERE SEG I LANDET	
	FORSVARLIG FORVALTNING AV NATURRESSURSER	
	LIKE RETTIGHETER OG MULIGHETER FOR KVINNER OG MENN	
	LANDETS EGEN EVNE TIL Å GJENNOMFØRE BISTANDSPROSJEKTENE	
	KONFLIKTER OG URO I LANDET	

*TIL ALLE :*

Spm21a til Spm21i :  
Svaralternativer:

SVÆRT VIKTIG .....	(1)
NOKSÅ VIKTIG .....	(2)
MINDRE VIKTIG .....	(3)



Spm21a	<p>VIS KORT 3.</p> <p>Det er delte meninger om hvorfor det er så vanskelig å få til økonomisk og sosial vekst i u-landene. Jeg skal nå lese opp noen mulige årsaker til dette. Kan du for hver av dem si om du tror det er en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak?</p> <p><b>U-landene lider under stor gjeldsbyrde</b></p>	1 2 3
Spm21b	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>Eksport fra u-landene hindres av internasjonale handelsbegrensninger</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21c	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>U-landene fører en feilslått økonomisk politikk</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21d	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>U-landene får for lite internasjonal bistand</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21e	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>U-hjelpen drives på feil måte</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21f	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>Krig og konflikter i u-landene</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21g	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>Korrupsjon og brudd på menneskerettighetene i u-landene</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21h	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>Nødhjelp fra vestlige land gjør u-landene avhengige av hjelp utenifra</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3
Spm21i	<p>VIS KORT 3.</p> <p><b>Internasjonale hjelpeorganisasjoner stiller betingelser for den hjelpen de gir som hindrer økonomisk framgang.</b></p> <p>Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i u-landene?</p>	1 2 3

Spm22	Mange mener at støtte til u-landene først og fremst er en offentlig oppgave myndighetene skal ta seg av. Andre mener at det må være opp til den enkelte å bestemme om man vil gi støtte til u-landene. Mener du at u-hjelp hovedsakelig er et offentlig ansvar, at det hovedsakelig må være opp til den enkelte, eller mener du at begge deler er viktig?	
	OFFENTLIG .....	1
	PRIVAT .....	2
	BÅDE OFFENTLIG OG PRIVAT .....	3
Spm23	Noen mener at samarbeid mellom næringslivet i Norge og mottakerlandene er et godt virkemiddel for å fremme utvikling i fattige land. Andre mener at dette først og fremst tjener norske interesser, og ikke er god bistand. Hvilken av disse holdningene kommer nærmest ditt syn?	
	BRA VIRKEMIDDEL .....	1
	IKKE GOD BISTAND .....	2
Spm24_1	Det er mange typer organisasjoner som er engasjert i u-land. VIS KORT 4. VED TELEFONINTERVJU, LES ALTERNATIVENE På dette kortet er det listet opp fem slike. Kan du først si hvilken av disse du mener bidrar <b>mest</b> til vekst i u-landene?	
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I NORGE .....	1
	ORGANISASJONER I FN-SYSTEMET SOM F.EKS. UNICEF, UNDP, FAO WHO .....	2
	DIREKTORATET FOR UTVIKLINGSHJELP, DVS. NORAD .....	3
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I UTVIKLINGSLANDET .....	4
	DET PRIVATE NÆRINGSLIV .....	5
Spm24_2	Det er mange typer organisasjoner som er engasjert i u-land. VIS KORT 4. VED TELEFONINTERVJU, LES ALTERNATIVENE På dette kortet er det listet opp fem slike. Hvem mener du bidrar <b>nest mest</b> til vekst i u-landene?	
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I NORGE .....	1
	ORGANISASJONER I FN-SYSTEMET SOM F.EKS. UNICEF, UNDP, FAO WHO .....	2
	DIREKTORATET FOR UTVIKLINGSHJELP, DVS. NORAD .....	3
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I UTVIKLINGSLANDET .....	4
	DET PRIVATE NÆRINGSLIV .....	5
Spm24_3	Det er mange typer organisasjoner som er engasjert i u-land. VIS KORT 4. VED TELEFONINTERVJU, LES ALTERNATIVENE På dette kortet er det listet opp fem slike. Hvem vil du plassere som <b>nummer tre</b> ?	
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I NORGE .....	1
	ORGANISASJONER I FN-SYSTEMET SOM F.EKS. UNICEF, UNDP, FAO WHO .....	2
	DIREKTORATET FOR UTVIKLINGSHJELP, DVS. NORAD .....	3
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I UTVIKLINGSLANDET .....	4
	DET PRIVATE NÆRINGSLIV .....	5
Spm24_4	Det er mange typer organisasjoner som er engasjert i u-land. VIS KORT 4. VED TELEFONINTERVJU, LES ALTERNATIVENE På dette kortet er det listet opp fem slike. Og hvem vil du plassere som <b>nummer 4</b> ?	
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I NORGE .....	1
	ORGANISASJONER I FN-SYSTEMET SOM F.EKS. UNICEF, UNDP, FAO WHO .....	2
	DIREKTORATET FOR UTVIKLINGSHJELP, DVS. NORAD .....	3
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I UTVIKLINGSLANDET .....	4
	DET PRIVATE NÆRINGSLIV .....	5

Spm24_5	FYLL UT DET SISTE ALTERNATIVET.	
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I NORGE .....	1
	ORGANISASJONER I FN-SYSTEMET SOM F.EKS. UNICEF, UNDP, FAO WHO .....	2
	DIREKTORATET FOR UTVIKLINGSHJELP, DVS. NORAD .....	3
	FRIVILLIGE ORGANISASJONER I UTVIKLINGSLANDET .....	4
	DET PRIVATE NÆRINGSLIV .....	5
Spm25	Tror du det er nyttig for norske bedrifter å ha erfaring fra u-land, eller tror du at slike erfaringer har liten eller ingen betydning for norsk næringsliv?	
	NYTTIG .....	1
	LITEN/INGEN BETYDNING .....	2
Spm26	Tror du det er nyttig for næringslivet i u-landene å delta i samarbeidsprosjekter med norsk næringsliv, eller tror du at slik samarbeid har liten eller ingen betydning?	
	NYTTIG .....	1
	LITEN/INGEN BETYDNING .....	2

### INFORMASJON OM UTVIKLINGSLAND OG UTVIKLINGSHJELP

Spm27	Nå følger et par spørsmål om den informasjonen som gis om u-land i fjernsyn, radio og aviser. Synes du disse massemediene stort sett gir et riktig bilde av situasjonen i u-landene eller synes du at reportasjene enten gir et for negativt eller for positivt bilde av situasjonen i u-land?	
	RIKTIG BILDE .....	1
	FOR NEGATIVT BILDE .....	2
	FOR POSITIVT BILDE .....	3
Spm28	Hvor interessert er du i stoff om u-land og u-hjelp i aviser, radio og fjernsyn? Vil du si at du er svært interessert, en del interessert, litt interessert eller ikke interessert?	
	SVÆRT INTERESSERT .....	1
	EN DEL INTERESSERT .....	2
	LITT INTERESSERT .....	3
	IKKE INTERESSERT .....	4

# Tidligere utgitt på emneområdet

## Rapport fra underavdelingen for intervjuundersøkelser

- Nr. 19 Holdninger til norsk utviklingshjelp 1972
- Nr. 32 Holdninger til norsk utviklingshjelp 1974
- Nr. 46 Holdninger til norsk utviklingshjelp 1977

## Rapporter (RAPP)

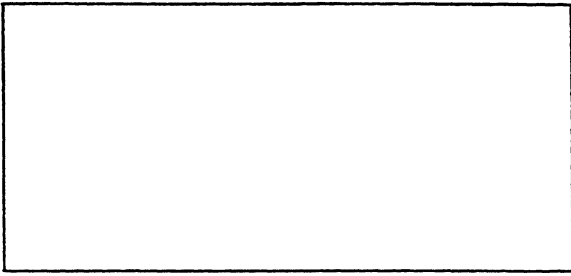
- 81/19 Holdninger til norsk utviklingshjelp 1980
- 83/35 Holdninger til norsk utviklingshjelp 1983
- 87/6 Holdninger til norsk utviklingshjelp 1986
- 90/23 Holdninger til norsk utviklingshjelp og kunnskap om de Forente nasjoner 1990
- 93/27 Vaage, Odd Frank: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1993

## De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter

### *Recent publications in the series Reports*

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

- 96/11 K. Skrede og M. Ryen: Levekår i støpeskjeen. Status og utvikling i ungdomsgenerasjonenes materielle levekår 1990-1995. 1996. 80s. 95 kr. ISBN 82-537-4284-3
- 96/12 K.H. Alfsen, P Boug and D. Kolsrud: Energy Demand, Carbon Emissions and Acid Rain: Consequences of a Changing Western Europe. 1996. 26s. 80 kr. ISBN 82-537-4285-1
- 96/13 M.W. Arneberg: Theory and Practice in the World Bank and IMF Economic Policy Models: Case study Mozambique. 1996. 28s. 80 kr. ISBN 82-537-4296-7
- 96/14 O. Skorge, E Foyen og G. Frengen: Forsknings- og utviklingsvirksomhet i norsk industri 1993. 1996. 57s. 95 kr. ISBN 82-537-4306-8
- 96/15 K.O. Oftedal: Framskrivning av markeds-situasjonen for helse- og sosialpersonell fram mot år 2030. 1996. 66s. 95 kr. ISBN 82-537-4307-6
- 96/16 M.I. Hansen, T.A. Johnsen og J.Ø. Oftedal: Det norske kraftmarkedet til år 2020: Nasjonale og regionale fremskrivninger. 1996. 39s. 80 kr. ISBN 82-537-4316-5
- 96/17 K. Flugsrud og K. Rypdal: Utslipp til luft fra innenriks sjøfart, fiske og annen sjøtrafikk mellom norske havner. 1996. 52s. 95 kr. ISBN 82-537-4321-1
- 96/18 T. Fæhn og T. Hægeland: Effektive sats for næringsstøtte 1994. 1996. 79s. 95 kr. ISBN 82-537-4323-8
- 96/19 A. Bråten og L. Sandberg: Priser på jordbruksvarer: En analyse av statistiske kilder. 1996. 84s. 95 kr. ISBN 82-537-4325-4
- 96/20 E. Gulløy, S. Gåsemyr og A. Vedø: Forslag til et nytt system for norsk bistandsstatistikk. 1996. 50s. 95 kr. ISBN 82-537-4338-6
- 96/21 A. Thomassen og T. Tørstad: Prisstatisikk for næringseiendommer: Prøveundersøkelse for Oslo og Akershus. 1996. 31s. 80 kr. ISBN 82-537-4340-8
- 96/22 A.K. Essilfie: Investeringer, kostnader og gebyrer i den kommunale avløpssektoren: Resultater fra undersøkelsen i 1995. 1996. 44s. 80 kr. ISBN 82-537-4344-0
- 96/23 S. Glomsrød, A.C. Hansen og K.E. Rosendahl: Integreering av miljøkostnader i makroøkonomiske modeller. 1996. 46s. 95 kr. ISBN 82-537-4348-3
- 97/1 R. Jule: Produksjonsindeks for bygg og anlegg. 1997. 38s. 80 kr. ISBN 82-537-4355-6
- 97/2 T. Eika og K.-G. Lindquist: Konjunktur-impulser fra utlandet. 1997. 28s. 80 kr. ISBN 82-537-4357-2
- 97/3 T. Skjerpen and A.R. Swensen: Forecasting Manufacturing Investment Using Survey Information. 1997. 23s. 80 kr. ISBN 82-537-4374-2
- 97/4 E. Midtlyng: Arbeidsmiljø i skolen. 1997. 62s. 95 kr. ISBN 82-537-4390-4
- 97/5 B. Bjørlo og P Schønning: Resultatkontroll jordbruk 1997: Gjennomføring av tiltak mot forurensninger. 1997. 85s. 95 kr. ISBN 82-537-4397-1
- 97/6 R.H. Kitterød: Leid hjelp til husarbeid? Bruk av privat rengjøringshjelp 1980-1995. 1997. 59s. 95 kr. ISBN 82-537-4399-8
- 97/7 S. Holtskog og K. Rypdal: Energibruk og utslipp til luft fra transport i Norge. 1997. 47s. 80 kr. ISBN 82-537-4400-5
- 97/8 K.O. Oftedal: Arbeidstilbudet fra sykepleiere og leger ved endret studie- og arbeidsmønstre. 1997. 27s. 80 kr. ISBN 82-537-4401-3
- 97/9 A. Bråten og K. Olsen: Ulike metoder for beregning av en indikator for underliggende inflasjon. 1997. 36s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4405-6
- 97/11 S.E. Førre: Er store foretak mer forskningsintensive? En anvendelse av diagnostiske metoder. 1997. 33s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4413-7
- 97/13 J. Lyngstad og K.-M. Roalsø: Langtidsarbeidslediges inntekter og økonomiske levekår. 1997. 98s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4419-6



**B** Returadresse:  
Statistisk sentralbyrå  
Postboks 8131 Dep.  
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå  
Salg- og abonnementservice  
Postboks 8131 Dep.  
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80  
Telefaks: 22 86 49 76

*eller:*  
Akademika – avdeling for  
offentlige publikasjoner  
Møllergt. 17  
Postboks 8134 Dep.  
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70  
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4425-0  
ISSN 0806-2056

Pris kr 75,00 inkl. mva.



**Statistisk sentralbyrå**  
Statistics Norway